

Isiasë pënëntërinso'

Cota huënton israiro'sa
oshahuanacaisoráchin
cancantopiso'

1 ¹ Osiasë copirno'ton Cota huëntonquë hua'anéntaso', Isiasë pënëntacaso' caniaritërin. Ina quëran Cotamo ya'huërë', hua'anëntaantarín. Ina piquëran Acasonta', hua'anëntaantarín. Ina quëran, Isiquiasënta hua'anëntaantarín. Inapita copirnoros'a Cota huëntonquë hua'anéntasoi', Isiasë pënëntërin. Inaso', Amosë hui'nin. Yosëri hua'narëso pochín a'notaton, Cota huënton israiro'sa', Quirosarin ninano', inapita ma'sona onpocaiso' anitotërin.

² Pi'iro'tëquë, isoro'paquë,
inaquëpita ya'huëramaso',
ya'ipinquëma Sinioro noninso
natanco':
“Hui'nahuëpita hua'huishin
quëran huarë' aso'sorahuë.
Inapotopirahuë', inahuaso co
natërinacohuë'.

³ Toroso', hua'anën nohuitërin.
Moranta', hua'anëni pëi acotë-
rinso', nohuitërin.
Israiro'saso piyapinëhuëpita
nipirinahuë', co nohuitërina-
cohuë'.
Co nohuitatonacohuë', co manta
yonquipisohuë' pochín
niconpi.

⁴ Oshahuanacaisoráchin cancantë-
ramasopita,
jma'huantacha nisarama paya!
Canpitaso pa'pi co noyahuë'
ninama'.

Co noyahuë' nipisopita hui'na-
rinquëma'.

Nitapicancamiatërama'. A'poramaco.
Naporama'.

Caso Yosëco noyasáchin
ninahuë ni'ton, Israiro
chinotërinco.

Inaco nipirahuë', a'poramaco.

⁵⁻⁶ Canpitaso co natantochináchin-
huë'

cancantëramaso', co yaa'poramahuë'.

Ina marë' no'huitëinquëma
ana'intëranquëma'.

Co máquëma tëranta noyatë-
rinso ya'huërinhuë'.

Motëma quëran nantëranë-
maquë huarë',

pi'niosáchin pochín, pomato
pomato toconinso pochín,
ta'taráchin niconinso pochín,
niconama'.

Naporamaso', co inso tëranta
nonëninquëmahuë'.

Co tomaquë tëranta pashitatë-
nëinquëma asanorinëinquë-
mahuë'.

Inapomatoma co huachi manta
chiniramahuë'.

⁷ Ya'ipi ya'huëramaso no'pa',
tananhuantárin quëpari-
tërin.

Ninanoro'santa', huiquitëran-
tarín.

Inimiconëmapitanta ni'tonë-
maquë chachín

sha'tëramasopita nitërinso',
capitërinëinquëma'.

Sotoma ninano ata'huantopiso
pochin
ya'ipi ya'huéramaso' ta'huan-
tërin.

⁸ Quirosarin ninanoáchin quëpa-
ritërin.

Oparo a'paicaiso marë' ina
huancánachin pëi acopiso
pochin
quëparitërin.

Pipinoro' huáncana na'icaiso
marë' pëi acopiso pochin
ninin.

Inimicoro'sari ninano tancapitë-
rinso pochin
inaora quëparitërin," tënin
Sinioro.

⁹ Sinioroso' ya'ipi nanitapaton,
carayanpoa quëparitahuaso
marë' a'pairinpoa'.

Co'so' inaporinhuë naporini,
Sotoma, Comora, inapita nina-
noro'sa pochin,
nani ta'huanchitërihuahuë'.

**Yosë chinotopirinahuë',
topinan quëran napopiso'**

¹⁰⁻¹¹ Quirosarin hua'ano'sanquëma'.

Canpitaso' sotomaro'sa hua'a-
nëna pochin niconama'.
Comoraro'sa pochin nipirama-
huë',

Sinioro pënëntërinso' noya
natanco:

“Ama huachi ma'sharo'sa ca
marë' quëcosohuë'.

Na'a carniroro'sa oshanëma
marë' ya'ipi ahuiquitarama'.

Toroa'huaro'santa tomaquën
ahuiquitarama'.

Tororo'sa', ohuicaro'sa',
chiporo'sa',

inapita huënainënanta', co
huachi noya ni'nahuë'.

¹² Chinotamacoso marë' canpi-
taso', pëinëhuëquë huë'-
nama'.

Napohuatamara, canpitaora
nohuanton huë'nama'.

¡Pëinëhuë i'iratëro'sa to'quia-
toma anë'huëtamaso',

co carima camairanquëmahuë'!

¹³⁻¹⁴ Co noyahuë' nisápomarahuë',
ma'sha tëpatoma chinotama-
coso marë' yáquënama'.

Inapita quënamaso', co manta
pa'tërinhuë pochin ni'na-
huë'.

Inapita a'pëhuatamara conainën
pantarinso',

co huachi ahuantërahuë'.

Nani sahuato, nani yoquia'hua-
raiquë,

niyontonatoma chinotëramaco.

Co noyahuë' cancantërama
ni'ton,

niyontonpiramahuë' amiran-
quëma'.

Amitënuëma', co huachi
ahuantëranquëmahuë'.

¹⁵ Nontamacoso marë' anquihua-
tamara,

co manta yani'nanquëmahuë'.

Na'aro nontopiramacohuë', co
natanaranquëmahuë'.

Na'con tëpatërama ni'ton,
huënai' imirasáchin pochin
ni'nanquëma'.

¹⁶ Amarëso pochin nicatoma', jama
huachi oshahuancosohuë'!

¡Co noyahuë' ninamasopita
a'poco huachi!

¹⁷ ¡Noya nicacamaso' nitotoco'!

A'napita napopináchin nicaca-
maso marë' cancantoco'.

Sa'ahuaro'sa', quëyorono'sa',
inapita catahuatoma
pa'poyaco'.

- 18 Huëco pa'ahua nonatêhua
anoyatahua'.
Quêhuanën quëran a'shitêreso
pochin
na'con oshahuanpiramahuë',
inquitaranquëma'.
Ina inquitatênquëma', ocai,
pi'shiro, inapita
huiritêrinso pochin, anoyacan-
cantaranquëma'.
- 19 Natêhuatamaco,
sharo'sa noya noyatêrinso'
ca'sarama'.
- 20 Napoaponahuë', co natantochi-
náchinhuë' cancantápatama',
quiraquë ta'huantapoma',” ténin.
Sinioro chachin ina pochin sha'-
huitêrinpoa'.
- Quirosarinquë ya'huëpisopita
ana'intahuaton, noya
acoantarinso'**
- 21 Naquëranchin Sinioro pënënin-
quëmaso' natanco':
“Íraca Quirosarinquë ya'huëpisopita
casáchin cancantêrinaco.
¡Iporaso nipirinhue', monshi-
huantë sanapi pochin
cancantêrama'!
Iracaso', ya'ipi inaquë ya'huëpi-
sopita noyasáchin nipi.
No'tëquënáchin yonquipi.
Inapopirinhue',
iporaso', tëpatoro'saráchin
pochin ya'huërama'.
- 22 Prataso' pa'ton.
Inapochachin canpitanta nipira-
mahuë'.
Iporaso' ina chi'chironën pochin
niconama'.
Noya huino pochin noya nipira-
mahuë',
iporaso', i'sha pochin nico-
nama'.

- 23 Hua'ano'sanëma quëran huarë'
co natantochináchinhuë'
cancantopi.
Ihuatëro'sarë' nipayapi.
Pahuërehuachinara,
co huachi no'tëquën ana'intopihuë'.
Ma'sha topinan quëtápaiso'
nohuantoonpi.
Sa'ahuaros'a', quëyoronos'a', inapita
ma'sha onpotohuachinara, co
pa'poyapihuë'.
- 24 Napoaton ca Sinioroco ya'ipi
nanitapato naporahuë:
‘Caso ya'ipi nanitaparahuë.
Co insonta Israiro nacionquë ca
pochin ya'huërinhuë'.
¡Copi toco huachi! Inimicotê-
rinacosopitaso', no'tëquën
ana'intarahuë.
¡I'huëréta'huaso ya'huërin!
25 Naquëranchin ma'sha onpotaan-
ta'huanquënso ya'huërin.
Amoro ahuiquitomiatêreso
pochin amirotochináchin
ninamaso', inquitaranquëma'.
26 Ca nohuanton íraca pochachin
coisëros'a', ya'huëtaantarin-
quëma'.
Ayonquina'pirosanta', ya'huëan-
tapon.
Noya acoantahuatênquëma':
“Noyasáchin nipiquë ninano'”
itaantaponëma'.
“No'tëquënáchin natëtopiquë
ninano'” itaponëma anta'.
27 Quirosarinquë ya'huëpisopita
casáchin tahuërétaantahuachi-
naco, nicha'ësarahuë.
Caso noyaco ni'to, napotarahue'.
28 Co natëtochináchinhuë' cancan-
topisopita,
oshahuano'sa', inapitaso',
tëshi pa'quirëso pochin nita-
rahuë.

A'porinacosopitanta', chimina-
pona'.

²⁹ Canpitaso', insina narasoro'saquë
mamanshiro'sa mosharama'.

Yancororo'saquënta', inaporama'.
Inapita na'con pa'yatopirama-
huë', atapanaponquëma'.

³⁰ Insina nara nohuamëtërinso
pochin canpitanta nisarama'.
Yancoro' i'shari pahuantërinso
pochin nisarama'.

³¹ Chiniquéno'sanquëma nipoma-
rahuë',
shinpitë yanimë pochin nisa-
rama'.

Co noyahuë' ninamasopitaso',
pën no'huitërinso pochin nisarin.
Huëchinpitohuachina,
naporo chachin huëyapoma
huachi.

Co incari tëranta atacopitapon-
huë', ténahuë," ténin.

Siniro ya'ipi hua'anëntarinso'

2 ¹ Amosë hui'nin Isaíasë pënënto-
na'piso', Yosëri hua'narëso pochin
a'notërin. Cota huënton israiro'sa',
Quirosarin ninano', inapita ma'sona
onpocaiso' anitotërin:

² Ayaro tahuëri ya'caritohuachin,
Siniro chinotacaso pëi ya'huë-
rinquë motopiso',
Siniorori noya noya acoapon.
A'napita motopiro'sa quëran ina
inápa nisarin.
Nisha nisha nacionquë ya'huë-
pisopita
inaquë huëcapona'.

³ Notohuaro' piyapiro'sa huë'sa-
huatona':
"Huëco Siniro motopinëinquë
panta'ahua'.
Israiro'sari chinotërinso
pëinëinquë panta'ahua'.

Pënëntërinso pita a'chinchinpoa'.
A'chintohuachinpoa noya natëa-
hua'.

Sion motopi quëran Yosë
chachin a'chintarinpoa'.

Quirosarin ninano quëran
nanamën a'chinapi," tëca-
pona'.

⁴ Nisha nisha naciono'sa Siniorori
coisë pochin nicaton no'tëquën
sha'huitarin.

Nisha nisha piyapiro'sa nino'-
huirápirinahuë', acopitapon.
Sahuëninëna', no'pa' ohuërë-
nano'sa atarantapona'.

Nansanënanta', yaquitonano'sa
atarantapona'.

Co inso piyapiro'sa tëranta',
niahuëcaiso marë'
ohuarapisopita macaponahuë'.
Naporahuatona', co huachi
niahuëcaiso marë' nia'chin-
taponahuë'.

⁵ Cacopo shinpitanpoaso',
jhuëco Siniro natëahua'!
Pi'i a'pininquë noya pa'nëso
pochin
noya yonquianta'ahua'.

Oparo pochin nininso'

5 ¹ Amiconëhuë nosororahuëso'
ya'huërënamën, oparonën
yonquiaton cantarinsó'
cantararahuë':

"Amiconëhuë nosororahuëso'
oparohuanin.

Noyaro'paquë chachin acorin.

² No'pa' ohuërërahuaton, na'pira-
nënpita inquitërin.

Noya noya oparo'sa pa'huëquën
huayonaton, apitërin.

Imin huáncana tori acorin.

Nanpinta to'poitacaso marë'
na'pi quëran nitërin.

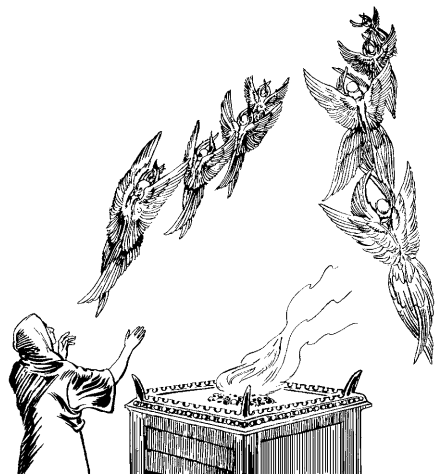
- 'Cashi cashin opa nitapon,' ta'ton,
noya ancantaton ninarin.
Napoaponahuë', áin opasáchin
nitërin.
- ³ Iporaso' Quirosarinquë ya'huë-
ramasopita,
carima natainquëma sha'huitoco.
Cota huënton israiro'sanquë-
manta', sha'huitoco.
¿Inta tēhuërin ni'ton, oparo-
nēhuë naporin?
¿Ca nica, inaora chachin nica?
- ⁴ ¡Noya nitacaso marë' nanirinsó
chachin nani acotërahuë!
No'tëquën chachin caso cashi
cashin opa nitacaiso' ninarahuë.
Inapotopirahuë', áin opasáchin
nitërin.
- ⁵ Noyapa'. Naporin ni'quëhuarë',
oparonëhuë ma'sona onpota'-
huaso' yonquirahuëso',
sha'huitaranquëma':
Nahuan shatërahuëso oquita-
rahuë ya'contatona tapiina'.
Pairanënta oquitohuato,
pë'tahuaro'sari ya'contatona',
to'qui to'quichina'.
- ⁶ Inapotahuato patarahüë.
Co incari pacarapiponhuë'.
Co incari yaquisë'paponhuë'.
Nahuano'sa', pacatoro', inapitari
imotapon.
Chitoronta camaihuato, co
inaquë o'nanaponhuë',"
tënin nosororahuëso'.
- ⁷ Israiro'sa', Cota huënton
israiro'sanpoa',
canpoaso', Sinioro ya'ipi nani-
taparinso' oparonën pochin
ninëhua'.
Napoaton: "Inapitaso', pëñentë-
rahuëso' natëtona
noya nicacaiso ya'huërin," topi-
rinhuë Siniorosó'.

Nitëpacasoráchin tēhuëchinsó'
pa'yatërëhua'.

Noya nicacaso' ninapirinhüë',
ma'sha nionpotatëhua nitësha-
rärëhua'.

**Isaiasë pëñentacaso
marë' acorinsó'**

- 6** ¹Osiasë copirno chimininsó pi'iquë,
hua'narëso pochin Sinioro ni'nahuë.
Hua'anëntacaso shiranën pa'pi inápaquë
acorahuaton, huënsëarin ni'nahuë. A'mo-
rinsonta', chinotacaso pëi ya'ipi mënta-
tërin. ²Nisha anquëniro'sa pën pochin
ya'nopisonta', Sinioro huënsërinso aipi
yanpoápopi. A'naya a'naya saota saota
anpianthuanpi: Cato anpianthëna quëran,
ya'pirina nipa'copirayatopi. Cato quëran-
ta', taparonëna parti quëran, nonëna pa'copi-
topi. Cato quëransó' yanponpi. ³Napora-
huatona inahua capini nonatona naporápi:
"Siniorosó' noyasáchin nicaton,
noya noya ninin.
Ya'ipi nanitaparin.
Ya'ipi isoro'paquë ma'sha
acorinsopita,
Yosë chini chiníquën nanantë-
rinso' anitotërinpoa'," tosápi.

⁴Napopiso' ya'can topachina, Yosë chinotacaso pëi ya'coananënpita nacon nacontapi. Naporahuaton ya'ipiana chachin conairi mëntatërin.

⁵Ina yonquiato: “¡Ma'huantacha caso nicato chiminarahuë paya! ¡Caso co noyahuë' cancantato naponi nonahuë! ¡A'napitanta ca pochachin cancantopi nipirinhüë!, inapitarë'co ya'huërahuë! ¡Napoaporahuë!, Sinioro ya'ipi nanitapaton ya'ipi hua'anëntërinso quënanahuë!” tënahuë.

⁶Naporo chachin pën pochin ya'norinso anquëni, huëcapairinco. Artaro aipi pënaya ya'huërinso naquë-tinanquë aquëtahuaton, quëshiantërinco. ⁷Ina pënayaquë carianantonco:

“Ni'quë!. Nani pënayaquë carianananquën.

Napoaton co noyahuë' ninanso' Yosë inquitërinquën.

Co noyahuë' ninansopita na'intopirinquënhuë!, inquitërinquën,” itërinco.

⁸Naporo' Sinioro noninso' natanahuë:

“¿Inta iporaso a'pa'i?
¿Incha ya'huërenamënpoa nanan sha'huicaso marë' pa'në'poya?” tënin.

“Ma'ta Sinioro ca ya'huërahuë. Ca nipachin a'paco,” itërahuë.

⁹Napotohuatora:

“Paaton nipachin piyapinëhuë-pita sha'huitëquë!:

‘Onponta nanamëhuë natanpiramahuë!,

co natëtaramahuë!.

Ma'pitaso ninahuëso

ni'sápomarahüë tëranta', co yonquiamahuë!; tënin Sinioro, itonquë!.

¹⁰Piyapinëhuëpita yonquinëna tapitëquë!.

Në'huëya pochin cancanchina'. Somarayapiso pochin cancantona',

ama manta no'tëquën yonqui'inasohüë!.

Sha'huitërahuëso' no'tëquën yonquipi naporini, oshanëna a'poitonahuë!.

Inapopi naporini, co huachi ana'inta'huaso' ya'huëitonhuë!,” itërinco.

¹¹Napotohuachincora, natanahuë:

“¿Onporo hua'quita Sinioro ina pochin cancantapona?” itohuatora:

“Ninanoro'sa ata'huantohuachina',

tanahuantápai huarë' napoapi. Pëiro'sa', imino'sa', inaquëpitanta sacorápona huachi.

¹²Naporo' ca Sinioroco nohuanton piyapinëhuëpita inimicoro'sari quiquiapona'.

Inapotohuachina', ya'huëpiso no'pa' tanahuantápon.

¹³Pasaya'pi quëran shonca tëranta quëparitohuachina, inapitanta ta'huantapona'.

Napoaponahuë!,

a'naquën nara a'nëhuatëra papoatantarinso pochin,

Sinioro marë' nipisopitaso', ya'huëantapona!,” itërinco.

Acaso' copirno Isaíasëri ya'nan sha'huitërinso'

7 ¹Osiasë copirno hui'ninso', Cotamo itopi. Ina hui'ninta', Acaso itopi. Ina ya'huëre Cota huënton copirno nicaso', Siria copirnosos', Israiro copirnorë' nicatahuatona', Quirosarin ahuëcaiso marë' huëcapaipi. Napoaponaraihuë!, co nanitopihuë minsëcaiso'. Siria copirnosos', Nisin itopi. Ya'huëre'

Israiro copirnosó', Nimariasé hui'nin Pica itopi.

²Naporo' Acaso' copirno quémopi-nēnpitaré chachin sha'huitacaiso maré' paaparahuatona': "Siriaro'sa israiro'saré nicatahuatona', huécapairinēnpoa'," itopi. Napohuachinara, piyapinēnpitaré chachin pa'yanpi. Pa'yanatona nararo'sa ihuani pa'tan pa'tantērinso pochin ropatopi.

³Naporo' Siniorori Isaiasé itapon:

—Hui'nan Siaro-iasopo itēranso masa-huaton, Acaso' copirno nacapiontaquē'. Inaso', panēnquē i'sha pa'shintopiso' yonsanquē quēnaontaran. Ina i'sha pa'shintopisoso', pē'saina'pi camayo no'pa' hua'anēntērinso ira pa'nin'pa', ya'huērin. ⁴⁻⁵Quēnaontarahuaton sha'huitēquē':

"Niyátainpichin ya'huēquē'. Napoaponahuē', ama pa'yanquēsohuē'. Cato copirnoros'a pa'pi no'huitēnquēn huécapairinquēnsó yonquiaton, ama tē'huatēquēsohuē'. Inahuaso', cato pēnamocha yatacopirinsó pochin tomontapi. Nisín siriaro'saré chachin hué'sarin. Nimariasé hui'nionta israiro'saré chachin huécapairinēnquēn. Inapitaso' nani anoyatopi nicatahuatona', ma'sha onpotiinēnquēnsó maré'. Inapoatona': ⁶'Cota huēntono'sa ya'contatēhua', a'payanhua'. Inapotatēhua no'panēna matahua'. Naporahuatēhua', Tapiiri hui'nin inahua copirnonēna nicacaso maré' acoa'ahua', niitopi," itēquē', itērin.

⁷Napopirinahuē', Sinioroso taantarin:

"Co onporonta inapoarinhuē'.

⁸⁻⁹Siria copirno ninanonēnsó',

Tamasco itopi.

Inaquē Nisín copirno hua'anēntērin.

Israiro copirno ninanonēnta', Samaria itopi.

Inaquē Nimariasé hui'nin hua'anēntērin.

Napopirinhaué', saota shonca a'natērápo pi'ipiya quēran israiro'saso co huachi nacion nicaponahuē'.

Co'so' canpitanta', cancanēma quēran huaré' natēhuatamacohuē', inapita pochachin nisarama'," tēnin Sinioro, itērin Isaiasēri.

**Naquēranchin sha'huitērinquē,
Imanino hua'huatacasó
sha'huitērinso'**

¹⁰Siniorori Isaiasé quēran naquēranchin Acaso' nontaantarin: ¹¹"Napotēranquēnsó chachin mini nisarin. Ina nitotacasó maré' Yosé nontēquē ma'sona a'nochinquēn. Aco acoporoquē ya'huērin quēranhuē nipon, ina inápaquē ya'huērin quēranhuē nipon a'nochinquēn," tēnin Sinioro, itērin Isaiasēri.

¹²Napotohuachina Acasoso' tapon: "Inca, co nontarahuē'. Co Sinioro tēnicaso ya'huērinhuē'," tēnin.

¹³Naporo' Isaiasésó taantapon:

"Tapi copirno shinpitanquēma hua'an ya'conamaso', noya natanco'.

Canpitaso piyapi'sa ma'sha onpotatoma', apinama'.

'Co ina nanirinhaué', tēnésó pochin cancantatoma',

¿Yosé chachinta yaapinama' ti?

¹⁴Sinioro chachin napoahuaré' ma'sona a'notarinquēma nitotamaso maré':

Ni'quē'. Ca nohuanton nanon cayoapon.

Inapoaton quémapia'huaya huaipon.

- Inaso' hua'huin nohuitaton,
Imanino itapon.
- ¹⁵ Inaso' hua'huatapon,
ohuaca sho'shoi' atachirotopiso
capon.
- Ninoi' iroapon, napoapon.
- ¹⁶ Ina hua'huasha co'huara chino-
toa'hua nishátërasohuë',
ipora cato copirnoros'a a'paya-
ninquënsopita no'panëna',
ata'huantapona huachi.
- ¹⁷ Siniro nohuanton
quëmanta tahuëri cantiarin-
quën.
- Piyapinënpitanta cantiipon.
Quëmá quëran pipisopitanta
cantiarin.
- Iráca shimashonëmapita
israiro'sarë nia'popiso pochachin
pa'pi parisitamaso' cantiarin-
quëma'.
- Naporoso', Asiria copirno
quëran napoarama'.
- ¹⁸ Ina tahuëri'sa nanihuachin,
Siniro nohuanton inimicoro'sa
huë'sapi.
- Iquipito iro'sa quëran
yon^a tomontërinso pochin huë-
capona'.
- Asiria parti quëraonta
ninora sanantërinso pochin
huëcapona'.
- ¹⁹ Canquihuachina,
motopi casonantëro'saquë,
ya'huëintapona'.
- Natëtëanaro'saquë, shihuarino-
ro'saquë,
ohuacaro'sa o'orinquë, inaquë-
pita ya'huëintapona'.
- ²⁰ Ina tahuëri'sa nanihuachin,
Asiria copirno quëran Siniro
ana'intarinquëma'.

- Inaso', sontaronënpitarë chachin
quëpainëmaso marë'
ihuumotoarinëma'.
- Shinonëma', shinoratënëma',
inapitanta ihuitaponënuëma'.
- ²¹⁻²² Ina tahuëri'sa nanihuachin,
inso tëranta a'nara ohuaca',
cato ohuica, inaíchín pë'tahua-
ponahuë',
notohuaro' sho'shoi' ocoiapon.
Atachirotatonpita capon.
- Ninoi' iroapon, napoapon.
Inimicoro'sari quiquicaíso nipi-
rinhuë' cha'ëpisopitaso',
tëhuëenchachin inapoapona'.
- ²³ Ina tahuëri'sa nanihuachin,
imino'sa pantatápon.
A'naquën oparo huaranca
ya'huë ya'huëtërinso',
huarancatë coriqui pa'topirinhuë',
pantataton, shihuarino niantapon.
- ²⁴ Inaquë yaya'conpachina',
pë'chinan, shinërë, inapitarë
chachin
ya'contatona ma'sha inanapona'.
Ya'ipi no'panëma nahuan noni-
tëraró niantapon.
- ²⁵ Panëno'saquë sacatohuachinara,
noyaro'pa' ni'ton, topinan
nanpaquë ohuërëpi.
Inapopirinahuë', pantatatona'
nahuan nonitëraró ni'ton,
të'huatapona ya'contacaiso'.
Tororo'sa', ohuicaro'sa',
inapitaráchin ya'conatona
coshatapona', itërin.

**Isaiasë hui'nin nininën quëran
ma'sona onpocaiso' ninorinso'**

- 8** ¹ A'na tahuëri Siniro nontatonco
itaponco: "Panca nontë maquë'.
Inaquë a'ninquëchin ninshitapon:

^a 7.18 *Yon*: Iprío nananquëso', shona tënin.

‘Mairo-sararo-aspaso’^b.² Yaninshito-
 tohuatan, Oriasë corto hua'an ni'to-
 nënquë ninshitëquë!. Quiripiquiasë
 hui'nin Sacariasë itopisonta ni'tonënquë
 ninshitëquë!. Inapitaso!, no'tëquën
 ninshitëranso! sha'huipona!,” itërinco.

³⁻⁴Ina piquëran miachin sa'ahuëso
 cayorahuaton, quëmapia'hua ya'huë-
 taantarin. Naporo! Sinioro itaponco:
 “Hui'nin nohuitaton, Mairo-sararo-
 aspaso!, itëquë!. Co'huara ina nonaton,
 ‘tata, mama,’ toshátërasohuë!,
 Tamasco, Samaria, inapita ninano-
 ro'sa minsëapona!. Asiria copirno
 piyapinënpitari napotapona!. Minsëra-
 huatona!, hua'anëna quëpatontacaiso
 marë! ma'shanëna pa'ton nipisopita
 quiquitapona!,” itërinco. ⁵Ina quëran
 nontaantarinco:

⁶⁻⁸ “Cota huënton isairro'saso!,
 Nisin copirno, Nimariasë
 hui'nin,
 inapita të'huatopi.
 Inapita të'huatatona!, nocani-
 naco.
 Caso Siroi! i'sha, sanoi! pa'ninso
 pochin
 inapita catahuapirahuë!, noca-
 ninaco.
 Napopi ni'quëhuarë!,
 ca nohuanton Asiria copirno
 sontaronënpitarë chachin huë-
 capaipon.
 Inaso! huë'pachin,
 Iopiratësi! paquii'tërinso pochin
 ya'ipi Cota huënton ninanoro'sa
 ahuëapon.
 Pancai! paquii'tohuachina,
 conopirataquë huarë! icaninso
 pochin nisarín.
 Asiria copirnosoi!, panca onian
 yanponaton,

mapinën nocorinso pochin
 ya'ipi iso no'paquë ya'huëpiso-
 pita ahuëapon.

Napoaponahuë!, ca Sinioroco
 canpitarë'co chachin nisa-
 rahuë,” itërinco.

⁹ Nisha nisha nacionquë ya'huë-
 ramasopita nihuëntonco!.

Inapopiramahuë!, pa'yan tëpa-
 ponquëma!.

Aquë ya'huëramasopita natanco
 sha'huichinquëma!:

Ahuëtamaso marë! noyá
 niacoco!.

Noyá niacopiramahuënta!, pa'pi
 pa'yanarama!.

Tëhuëenchachin noyá niacopira-
 mahuënta!, napoarama!.

¹⁰ Onpo ahuëtamaso yonquihuata-
 manta!,

topinan quëran yonquiarama!.

Ma'sona nicamaso! nonpatama!,
 co napoarinhüë!.

Yosëso quiyarë'coi chachin
 ya'huëarin ni'ton,
 co inapoaramahuë!.

Sinioro tëhuëenchinso! të'huatacaso ya'huërin

¹¹ Sinioro chiniquënanantaton achi-
 nirinco. Inapotahuatonco ama a'napita
 pochin cancanta'huaso marëhuë!,
 pënëninco: ¹²“A'napitaso!, të'huarë'na
 ya'huëpi. A'na hua'an ahuëcaiso marë!
 po'oana quëran yonquihuachinara,
 nanan nahuinin. Napopirinhüë!, co
 nani napopiquë no'tëquën nininhüë!.
 Napoaton a'napitaso të'huatopirinhüë!,
 co canpitaso të'huatamaso ya'huërinhuë!.

¹³ Caso Sinioroco ya'ipi nanitaparahuë.
 Noyasáchin ninahuë. Ca tëhuëenchinso
 të'huatamacoso ya'huërin. Carimaso!,

^b 8.1 Mairo-sararo-aspasoso!: A'naroáchin ahuëatënënpoa!, ihuaponënënpoa!, tapon naporin.

ya'ipinquëma ni'saranquëma'. ¹⁴Israiro'-
sanquëmaso', cato huënton ya'huërama'.
Natëhuatamaco, carima catahuan-
quëma no'tëquën chinotamacoso'. Co'so'
natëhuatamacohuë', pëcotan pochin
nisarahuë. Iraquë na'pi i'patochináchin
ya'huërinso pochin nisarahuë. Huën-
sonquë ma'sha mapiso pochin, ritiquë
sami mapiso pochin, Quirosarinquë
ya'huëpisopita ana'intarahuë. ¹⁵Na'con
israiro'sa i'patona anotopiso pochin nica-
pona'. Inapoatona chiminapona'. Pëco-
tanquë ma'sha mapachinara co huachi
pipirinsohuë pochin nisapi," itërinco.

¹⁶Ina quëran a'chintërahuësopita
pënënato:

"Ipora sha'huitëranquëmaso',
noya natëco'.

A'chintëranquëmasopita,
anitotëranquëmasopita, inapi-
tanta ama naniantocosoahuë'.

¹⁷Cacopo quëran pipipisopita,
Siniorori co huachi yacatahua-
rinhuë'.

Cariso napoaporahuë', inasá-
chin ninarahuë:

'Catahuarinco mini,' tënahuë.

¹⁸Siniro ya'ipi nanitaparinso',
Sion motopiquë ya'huërin.

Hui'nahuëpita ina quëtërinco-
pitarë'co chachin

israiro'sa ayonquica'huaiso
marë' acorincoi.

¹⁹⁻²⁰A'naquënso', sha'huitëranquë-
masopita co natëtatonahuë':

'Chimipiro'sa apërahua'yanta-
toma', natanco'.

Pënotono'santa sacaronquë
nonpisopita natahuan.

¡Nisha nisha piyapi'sa yosënëna
natanacaiso ya'huërin!

¡Chimipiro'sa tëranta nanpiarë-
huasopita ma'sona onpocaso'
anitotiinposo marë'

natanacaiso ya'huërin!' itapo-
nëma'.

Inapitaso napopirinahuë',
co pi'pian tëranta noya yonquia-
tona naporapihuë'.

Co tahuërianpitërëso pochin
nishátërapihuë'.

²¹Inapoatona piyapiro'sa patë
patërantapona'.

Aparisitapona', tana anatana-
pona', napotapona'.

Tana natanápachina', no'huita-
pona'.

No'huitatona', copirnonëna',
yosënëna',

inapita ama huachi noya
ya'huëcaiso marëhuë', sha'-
huitapona'.

Inápaquë në'pëtahuatona', cata-
huacaiso yonisapi.

²²Isoro'paquënta yonípirinahuë',
co insoari tëranta catahuaponhuë'.
Napoaton parisitatona', nosoro-
tápona'.

Tashinanquë co napion ancantë-
rëso pochin
cancantápona'.

Tahuëripirinhüë tëranta tashirá-
rinso pochin
cancantápona'.

9 ¹Napoaponahuë'
parisitopisopitaso',
co inachachin parisitápona-
huë'," itërahuë.

**Yosëri acorinso nasitaton,
hua'anëntarinso'**

Cariria parti ya'huëpisopita'ton
Yosëri ana'intërin. Inapotaton atapanin.
Inaquë saporonoro'sa', nipitariro'sa',
inapita ya'huëpi. Inapitaso' inpiro'sarë
niya'yoranpi. Inapita no'panënaso',
Cortanii' quëran pi'i ya'coninso parti
hua'anëntopi. Inataquëchin tëquën ira

marë'pa' pa'ninso ya'huërin. Inapitaso
Yosëri ana'intaton atapanpirinhuë', a'na
tahuëri noya nicaton catahuaantapon.

²⁻³ Inapitaso' co noyahuë' nicatona',
tashinanquë iratërëso pochin
cancantopi.

Inapopirinahuë', panca a'pintë-
rëso pochin

noya nicacaiso anitotapona'.

Siniro quëma chachin

capa cancanta'huaiso', quëshi-
rancoi.

Sha'naiso mapatoira, capa
cancantërai.

Canatona notohuaro' ma'sha
nipatomatohuachinaranta',

capa cancantopi.

Inapochachin quiyanta', quëma
ni'tonënuë'

capa cancantomiatarai.

⁴ Piyapinënpita hua'anëntatona
aparisitopirinahuë', quëmari
nicha'ëran.

Inapotahuaton co huachi inimi-
conënpitari

aparisitápaiso quëtëranhuë'.

Matiano'sa iráca ata'huantë-
ranso pochin

inimiconënpita minsëran.

⁵ Inimicoro'saso',
sapatë po'motona ta'caca ta'ca-
cacharapi.

A'mopisonta', huënaisháchin
acopi.

Inapopirinahuë', sapatëro'sa',
a'mopiso',

ya'ipi inapita ahuiquitohua-
china', pëni ca'sarin.

⁶ Canpoa marë' a'nara quëma-
pia'hua nasitërin.

Hui'nanpoa Yosë quëtërinpoaso
pochin

a'nara ya'ipiya marë' quëtë-
rinpoa'.

Ina mini hua'anëntacaso marë'
acorinso'.

Nisha nisha quëran nohuita-
pona':

“Pa'yapiro yonquirinso'.”

“Co minsëchináchinhuë' Yosë.”

“Ya'huëmiatona'pi tata.”

“Sano cancantona'pi hua'an.”

Ina pochinpita nohuitapona'.

⁷ Tapi copirno iráca hua'anëntë-
rinso shiraquë

huënsëaton hua'anëntapon.

Chiniquënanantaton, ya'ipi
parti camaitapon.

Ina hua'anëntarin ni'ton, sano
ya'huëmiatapi.

Co onporonta hua'anëntërinso
nitiquiaponhuë'.

No'tëquënáchin yonquiaton,
noyasáchin nicapon.

Ipora quëran huarë' naporinso',
co onporonta nishataponhuë'.

Sinioroso' ya'ipi nanitaparin.

Nosoromiatatonpoa napoarin.

**Yosëri acorinso
hua'anëntohuachin, noya
ya'huëcaiso ya'huëarinso'**

11 ¹Nara moto' itëquënan quëran
pichopitahuaton
papotaantarinso pochin a'na
tahuëri Quisi shiin
copirno ya'conaton, hua'anën-
tapon.

² Siniro ispiritonëni ya'coancan-
tomiatapon.

Inari yonquínahuan nicacaso'
quëtapon.

Nitopënéntahuaton, chiniquënanantapon.

Siniro noya nohuitaton, natëpon.

³ Co papinanquë piyapi'sa
ma'sona onpotacaso' sha'hui-
ponhuë'.

- Co nanan natëtaton piyapi'sa ma'sona onpotacaso' sha'hui-ponhuë'.
- ⁴ Noya coisë pochin, sanpatopiso-pita ma'sona onpotacaso' sha'hui-tapon.
Popriyatopisopitanta pa'poyaton, catahuapon.
No'huitërayaro'saso', topinan noncharapirinhuë' ana'intapon.
Co noyahuë' nipisopitanta', pihuitë' a'parëso pochin ata'huantapon.
- ⁵ Piyapi nani tahuëri a'moanaton pa'ninso pochin, noyasáchin nicaton no'tëquénáchin nonsarin.
- ⁶ Ina tahuëri nanihuachin: Tanan ni'niraro'santa co huachi carniroa'huaro'sa macatonahuë', napopináchin ya'huëapona'. Pa'piniro'santa chipoa'huaro'-sarë', napopináchin chinotapona'. Toroa'huanta pa'pinia'huarë', napopináchin ya'huëaton so'sopon.
A'na hua'huashari inapita quëpapon.
- ⁷ Ohuacanta tocani payarë', napopináchin pasto ca'sarin. Hua'huinapitanta', napopináchin quëhuënapona'. Pa'pini' mashonta tororë', napopináchin pasto capon.
- ⁸ Hua'huaro'santa', quëtëton ya'huano'sarë' ya'nipipona'. Ina ya'huërinquë icarahuachinanta', co manta onpotarinhuë'.
- ⁹ Ya'ipi hua'anëntërinquë noyasáchin nicapona'.

Co insonta a'napita ma'sha onpotaponhuë'.
Marë i'shari mëntaitërinso pochachin
ya'ipiro'paquënta Siniro nohui-tapi.

Israiro'sa Yosëri ana'intacaso sha'huitërinso'

28¹⁻⁴; Ma'huántacha Samaria ninanoquë ya'huëpiso-pita nisapi paya!

Inaquë Israiro copirno hua'a-nëntërin.

Yanco ahuirin quëran yancotë nipiso pochin nipirinhuë', ina ninanoso', israiro'sari pa'yatërin.

Inapitaso' no'picaisoráchin cancantatona', co noyahuë' nipi.

Noyaro'pa' motopiana inapaton-tarinquë

ina ninanoso acopirinahuë', ya'huëhuano'saso', huino o'otona no'picaisoráchin cancantopi.

Napoaton inapita ana'intacaso marë'

Siniorori a'nara chiníquën quëmapi acorin.

Inari ocai anotërinso pochin chiníquën nanantaton anoan-tarin.

Panca ihuan ma'sha quiquirinso pochin,

ihuai' sharo'sa inquirinso pochin,

pacon huëhuëpiro pa'ninso pochin,

ya'ipi atatahuaton to'pi to'pitarinso pochin,

ina quëmapiri nitapon.

Samariaquë no'picaisoráchin cancantopisopita

ata'huantapon.
 Noyápiachin yancotë ya'huë-
 tohuachinara nipa'yatopiso
 pochin
 ina ninanoso' isairro'sari pa'ya-
 topirinahuë', inapotapon.
 Iquira huayo ya'nan cayarinsopita
 quënanpachinara,
 co oshatapihuë' macatona capa-
 caiso'.
 Inapochachin ina quëmapinta',
 canquihuachin
 co oshataponhuë' ina ninano
 ata'huantacaso'.
⁵ Ina tahuëri nanihuachin,
 Sinioro ya'ipi nanitaparinsol',
 pa'yatapona'.
 Caraya cha'ëpisopitari, noya
 nicatona pa'yatapona'.
 Pa'pi noya yancotë pa'yatopiso
 pochin nitapona'.
⁶ Coisëro'sa nanan anoyatohua-
 chinara,
 inari catahuapon no'tëquën
 sha'huitacaiso'.
 Sontaro'sa ninano pa'poyapiso-
 pitanta',
 chiniquën cancantatona pa'po-
 yacaiso
 catahuapon.
⁷ Samariaro'sa huino o'otona
 pisan pisan toconpi.
 Máin pa'yatatona', inpan inpan
 toconpi.
 Inapita pochachin corto
 hua'ano'sa', pënëntona'piro'sa',
 inapitanta ina pochin o'otona
 no'pirápi.
 Huino o'osápatona naponin
 yonquipi.
 Inapitaso' hua'narëso pochin
 quënantacaiso nipirinhuë',
 ma'sona nicacaso' sha'huicaiso
 nipirinhuë',

no'pirahuëro'sa ni'ton, co Sinioro
 anitotërinhuë'.
⁸ O'opiquë, imopiso' saiana-
 huanin.
 Co insëquë tëranta imopiso
 pahuaninhuë'.
⁹⁻¹⁰ Canta yonquiatonaco napopi:
 "¡Isaiasëntachi yaa'chintë-
 rinpoa'!
 ¡Sinioro anitotërinco a'chin-
 chinquëma'!
 ta'ton atosárin.
 Hua'huaro'sa quirica nontacaso
 nitotahuachinara:
 'ta ta tata të të tëtë ti ti titi to to
 toto,' tosápi.
 Inapita pochin cancantatonpoa
 napotápirinpoahuë', ¡macari
 natanapon!" topi.
¹¹ Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë',
 inimiconëma quëran Sinioro
 nontarinquëma'.
 Nisha piyapiro'sa huëcapaira-
 huatënëma',
 nisha nananquë nontarinquëma'.
 Ma'sha onpotarinquëmaso' nica-
 toma',
 naporo huarë' Sinioro yaa'chin-
 tërinquëmaso',
 nitotarama huachi.
¹² Nani iráca ina sha'huitërin-
 quëma':
 "Cariáchin nanitërahuë asano-
 cancana'huanquëmaso'.
 Canotëresö pochin cancanto-
 huatama',
 caquë huëcatoma', chinotoco,"
 itërinquëma'.
 Napotopirinquëmahuë', co
 canpitaso natëramahuë'.
¹³ Napoaton hua'huaro'sa quirica
 a'chintohuachinara
 nontopiso pochin Sinioro nonta-
 rinquëma'.

Naporarama quëran aquë
 aquëtë pochin nisarama'.
 Noya pa'sarama quëran
 ninantërarahuatona anotopiso
 pochin nisarama'.
 I'parahuatoma anotapoma'.
 Inapoatoma chiminapoma'.
 Huënsonquë inaira mapiso
 pochin
 nitohuachinquëma', co pipiara-
 mahuë'.

Quirosarinquë

ya'huëpisopitanta pënëninso'

- ¹⁴⁻¹⁵ Quirosarinquë hua'an ya'conato-
 toma camaitëramasopitanta',
 Sinioro naporinso natanco':
 "Canpitaso co panorohuanhuë'
 camaitërama'.
 Nonpatamara naporama':
 'Sinioro piyapiro'sa ana'intohua-
 chin,
 co quiyaso' chimina'huaiso
 ya'huërinhuë'.
 Nani chimirinë'coi anoyatërai.
 A'napitaso parisitapona',
 quiyaso' cha'ësarai.
 Piyapi'sa co noyahuë' ninaiso'
 sha'huirapihuachinacoi,
 nonpintahuatoï chinitarai.
 Inapohuatoï, a'naroáchin natëa-
 rinacoi.
 Inapohuatoï co insonta minsëa-
 rincoihuë', toconama'," ténin.
- ¹⁶ Napoaton Sinioro naporin:
 "Ni'quë'. Sionquë a'nara na'pi
 acoarahuë'.
 Noyá huayonpinan nisahuaton,
 pa'pi pa'ton.
 Inari pëi achiniarin.
 Ina, pëi simintonën pochin
 nisarin.
 Insosona natëhuachinco,
 co të'huarë'na ya'huëëponhuë'.

- ¹⁷ Ina pëi nipato, huanirinsó ótëi-
 namën pochin
 noyasáchin nicacaiso'
 ya'huëëpon.
 No'tëquënáchin nicacaisonta',
 tahuaninsó tantiatiiinan pochin
 nisarin.
 Nonpinatoma yacha'ëramasopi-
 taso nipirinhüë',
 panca ihuan paaton pëi atatë-
 rinsó pochin,
 paquii' mëntacontarahuatón
 quiquitërinso pochin
 Asiria copirno ata'huantarín-
 quëma'," ténin.

Sinioro co natëpiso
 marëhuë' sha'huitërinso'

- 30** ¹ Siniorori israiro'sa pënë-
 natón itapon:
 "Canpitaso hui'nahuëpita
 pochin nipiramahuë',
 iráca quëran huarë' co yanatë-
 ramacohüë'.
 Ma'sona tëranta nicacaso'
 yonquihuatomara, co chino-
 tëramacohüë'.
 Co carima ayonquipiranquëma-
 huë', ma'pitaso yaninama'.
 Inapoatoma', na'con na'con
 oshahuanama'.
 Ina marë' canpitaso', ¡ma'huan-
 tacha nisarama paya!
² Co natanapomaramacohüë',
 manorahuatoma Iquipitoquë
 pa'marama'.
 Sanohuaninquë na'irëso pochá-
 chin canpitanta',
 huaraon pa'poyainquë-
 maso marë' natanapoma
 pa'marama'.
³ Napopiramahuë',
 inaso co catahuainquëmaso
 nanitarinhüë'.

Sanohuaninquë na'irëso pochin
 nicamaso marë'
 Iquipitoquë pa'maramaso',
 atapanaponquëma'.

⁴ Soan, Anisë, inapita ninanoro'sa
 quëran
 catahuainëmaso marë'
 hua'ano'sa a'parama'.

⁵ Inapitaso napoaponahuë', co
 catahuaininquëmaso nanitapi-
 huë'.

Co maquë tëranta inapita cata-
 huaponquëmahuë'.

Ina na'intarinquëma na'con
 parisitarama,'" itërin.

⁶⁻⁷ Pë'tahuarosanta hua'ano'sari
 quëpapiso' yonquiato sha'huita-
 ranquëma':
 Camiyoquë, moraquë, inaquë-
 pita ya'mitëatona
 Iquipitoquë hua'ano'sa pa'sapi.
 Na'con pa'tërinsopita tapapiso',
 inapitaquë a'mitëatona Iquipito
 hua'ano'sa quëpatapona'.
 Niquipi inotërotaquëchin
 pa'sapi.
 Pa'pi huëhuëpiro no'pa' pa'tapi.
 Inaquëso', pa'piniro'sa përran-
 tapi.
 Quëtëton ya'huano'sa',
 yanpona'pi ya'huano'sa',
 inapitanta ya'huërin.
 Iquipitoro'sa co maquë nanito-
 pirinahuë', inapita quëpata-
 pona'.
 Napoaton cariso', iquipitoro'sa
 apoyatërahuë:
 "Topinan quëran përana'pi
 ma'sha," itërahuë.

⁸ Ina quëran Sinioroso' camaian-
 tatonco:
 "Iporaso' nontë masahuaton,
 sha'huitëranquënsopita ninshi-
 tëquë'.

Noya ninshitahuaton inaquë
 acoquë'.
 Sha'huirahuësopita nitotacaiso
 marë'
 inaquë ya'huëmiachin.

⁹ Isopitaso piyapinëhuëpita nipiri-
 nahuë',
 nisha nisha cancantatona co
 yanatërinacohuë'.
 Co natantochináchinhuë'
 cancantatona',
 a'chintërahuësonta co nohuan-
 topihuë' natanacaiso'.

¹⁰⁻¹² Ninotona quënana'piro'sa sha'-
 huitatoma':
 'Ama hua'narëso pochin quëna-
 natoma
 pënëncoisohuë', itonama'.
 Pënëntona'piro'santa':
 'Ama Sinioro no'tëquën anitotë-
 rinquëmasopita,
 sha'huitocoisohuë'.
 Costaraisopita tëhuënchinsó',
 sha'huitocoi.
 "Noya ya'huëapoi," ta'toi
 huë'ërai pochin cancantëraisó',
 ama quëma huë'sahuaton
 ochinanatë pochin nitocoiso-
 huë'.
 Ya'huincanapicoi quiyanta
 nohuantëraisó' nisa'i.
 Sinioro natëramaso', a'poco
 huachi.
 Co huachi nohuantëraihuë',
 Sinioro naporinso natana'-
 huaisó'.
 Inaso', noyasáchin ninin. Israi-
 rori chinotërin,' toconama'.
 Napoaton inaso sha'huitarin-
 quëma':
 'Canpitaso sha'huitëranquëma-
 sopita nocanatoma',
 ahuëtono'sa', co noyahuë'
 piyapi'sa', inapita

- catahuaimaso marë' yonirama'.
- ¹³ Inapomatoma canpitaso', na'inama'.
- Inapa paira no'papi quëran
nipiso
yanotontërinso pochin huëhuë-
piro nisarama'.
- Inapohuachina co yonquiasë-
huahuë', nohuatimapon.
- ¹⁴ Canpitanta ma'sha onpocaso'
cantihuachinquëma',
minë noyá ya'quirinso pochin
nisarama'.
- Inapohuachina, co huachi
pënaya
macacaso marë' tëranta ya'huë-
rinhuë'.
- Co i'sha poso quëran macacaso
tëranta
nanitërehuë', tënin Sinioro,"
itërinco.
- ¹⁵ Naporahuaton, inaso taantarin:
"Canpitaso nisha nisha cancanta-
tërama'.
- Huëco natëantatomaco sano
cancantoco'.
- Inapohuatama', nicha'ësaranguëma'.
- Sano cancantatoma casáchin
chinotoco.
- Inapohuatama', chiníquën nisa-
rama'," tënin Sinioro.
- Napopirinhuë', co canpitaso
nohuantëramahuë'.
- ¹⁶ Co yanatëtomarahuë' naporama':
"Co'chi paya. Cahuarioquë
tëhuëinchinso
ya'mitëahuatoí ta'apoi," toco-
nama'.
- Naporama ni'quëhuarë', ta'acamaso'
ya'huëapon.
- "Chiníquën ta'ana'pi toronano'saquë
ta'apoi," tomantarama'.

- Naporama ni'quëhuarë',
chini chiníquën ta'anapiro'sa
imaponquëma'.
- ¹⁷ Huarancanquëma nipomarahuë',
a'na inimico sontaroíchin nita'a-
taponquëma'.
- A'natërápo inimico sontaroíchin
niponaraihuë',
ya'lipinquëma nita'atarinquëma'.
- Tomaro'të motopiquë pantira
naranën
a'huanipiso pochin nicama
huarë' napoarama'.
- ¹⁸ Inapotiimaso sha'huitopirinquë-
mahuë',
iporaso nosororinquëmaso marë'
ninarinquëma'.
- Inaso', nosororinquëmaso' pa'pi
yaa'notërinquëma'.
- Sinioroso' noyasáchin nina'pi.
Inaso Yosë ni'ton,
inasáchin ninahuatëhua',
tëhuëinchachin capa cancantarihua'.

**Iquipitoro'sari catahuacaiso'
nohuantopisopita, ma'sona
onpocaiso ya'huërinso'**

- 31** ¹Iquipitoro'sari catahuacaiso
marë' paapapisopita,
jma'huántacha nisapi paya!
"Cahuarioro'sa', na'a sontaro'sa
toronanquë pa'pisopita,
notohuaro' cahuarioquë pa'pisopita
sontaro'sa',
inapita catahuaponacoí," topisopita
tanta',
jma'huantacha nisapi paya!
Co Siniorori catahuacaiso nina-
pihuë'.
- Inaso' noyasáchin ninin ni'ton,
Israirori chinotërin.
- Napoaponahuë', co ina nontopihuë'.

- Ina marë' jma'huantacha nisapi
paya!
- ² Co chinotopiramahuë', inaso
yonquínahuan ni'ton,
ma'sha onpotiinquëmaso' nito-
tërin.
Ma'sona nicacaso' sha'huihua-
china, ina inachachin nisarín.
Inaso', co noyahuë' nipisopita
ata'huantapon.
Inapita catahuapisopitanta',
inapotapon.
- ³ Iquipitoro'saso', co yosëro'sahuë'.
Topinan piyapiro'sa inahuanta'.
Cahuarionënapitanta', topinan
ma'sharo'sa',
co ispiritoro'sahuë'.
Siniorori ana'intacaso nanihua-
chin,
pa'poyapisopita ta'huantapona'.
Pa'poyatona'piro'santa napoa-
pona'.
Ya'ipi napopináchin quiraquë
ta'huantapona'.
- ⁴ Isonta', Sinioro naporinso sha'-
huitaanta'inquëma':
"Pa'pini' ohuica mapachina,
no'huitárin.
Napoaso', co a'paina'piro'sa
tëranta të'huatërinhuë'.
Notohuaro' niyontonatona
no'huipirinahuë tëranta',
co mapinën patarinhuë'.
Inapochachin caso Sinioroco
nisarahüë.
Ya'ipi nanitapato,
Quirosarin pa'poya'huaso marë'
o'marahüë.
- ⁵ Inairanta hua'huinpita
pa'poyaton,
pë'pëtën aipi yanpo yanpónan-
tarin.
Inapochachin canta ya'ipi nani-
tapato,

Quirosarin a'paiapo, pa'poyapo,
nicha'ëpo, inapotapo.

- ⁶ Israiro'sanquëma'.
Canpitaso co natëtomacohüë',
na'con tëhuëtëramaco.
Inapotopiramacohüë', huëco
casáchin natëantaco.
- ⁷⁻⁸ Mamanshiro'sa nicatoma osha-
huanama'.
Inapitaso', oro, prata, inapita-
quëran ninama'.
Inapita mosharamaso a'pohuatama',
naporo tahuëri chachin
asiriaro'sa minsëapona'.
Napoaponahuë', co piyapi'sari
minsëarinhuë'.
Quira të'huatatona piyapinën-
pita ta'apona'.
Hui'napinënnapitanta ahuëtona-
piro'sa nisapirinahuë',
asacatacaiso marë' macapona'.
⁹ Copirnonënanta', pa'yanënuë
ta'apon.
Hua'ano'santa', pantiranëna
ta'anangepona'.
Nani Quirosarinquë panca pën
acorahuë.
Inimiconëma ana'inta'huaso
marë' naporahuë," tënin.

**Noyasáchin nica-ton
hua'anëntërinso'**

- 32** ¹ Natanco a'na sha'huitaan-
ta'inquëma':
A'nara' copirno ya'conaton,
noyasáchin hua'anëntapón.
Naporor' hua'ano'santa', noyasá-
chin nica-tona hua'anëntapona'.
² A'naya a'naya, ihuan na'pitiinan
pochin pa'poyatapi.
Ma'sha onpocaso tahuëri nipa-
chin, catahuatapi.
Yaniroquë sharo'sa opotacaiso
marë'

- cashapiso pochin nisapi.
Panca natëtë inotëroquë, pi'i
ya'copirinsu pochin nisapi.
- ³ Ma'sona yanipachina', noya
ni'sahuatona acoapona'.
Ma'sona sha'huitahuachinanta',
noya huëratëhuanatona natanapona'.
- ⁴ Ma'sona nicacaso' yonquihuachina,
noya yonquiatona nicapona'.
Ma'sona nonpachina', a'ninquë-
chin nonsapi.
- ⁵ Co noyahuë' nipisopita naporo
tahuëri'saso',
"noya quëmapi," co itaponahuë'.
Apiro'santa', co huachi noya
nicaponahuë'.
- ⁶ Co noyahuë' nipisopitaso',
naponin nonapona'.
Yonquinënaquë co noyahuë'
nicacaiso' yonquiapi.
Mantanta nicatona', co Yosë
pënëntërinso' natëpihuë'.
Sinioropita yanonpinapipitërapì.
Tanapisopita co a'capihuë'.
Yamoropisopitanta', co yao'shi-
topihuë'.
- ⁷ Apiro'saso', monatacaiso marë'
ma'pitaso nipi.
Pa'pi co noyahuë' nicacaiso'
yonquirápi.
Popriro'sa nonpintatona ihuapi.
No'tëquën catahuacaiso marë'
natantopirinahuënta', co
catahuapihuë'.
- ⁸ Noya quëmapišo nipirinhüë',
noya nicacaso' yonquirin.
Yonquirinsopita nipachina, co
nisha nisha cancantarinhuë'.

**Siniorori piyapinënpita
ana'intahuaton, noya
acoantarinsu'**

- ⁹ Sanapi'sanquëmanta', pënëin-
quëma natanco:

- Canpitaso co manta yonqui-
rëhuë pochin
nicatoma': "Noya ya'huëápoi,"
toconama'.
Napotiramahuë', carima sha'-
huichinquëma natanco:
- ¹⁰ Iporaso mini noya ya'huëapira-
mahuë',
a'na pi'i na'con quëran pochin,
pa'yanatoma ropatapoma'.
Cosharo', o'oi', inapita
pahuantaponquëma ni'ton,
napoarama'.
- ¹¹ Co manta yonquiatoma ya'huëá-
piramahuë',
pa'yanatoma ropatoco huachi.
Noyasha nitaparamaso' pa'coi-
rahuatoma',
sëtatoma a'moramaso', a'moco'.
- ¹² Noyápiachin imino'sa', noya-
ro'paquë oparoro'sa ya'huë-
rinso',
inapita yonquiatoma na'nëco'.
- ¹³ No'panëma patarama ni'ton,
pantatápon.
Nahuano'sa', nonitëraros'a',
inapitari imotapon.
Pëiro'sa capa cancantëramaquë,
pantatápon.
Ninanonëmaquënta napopira-
mahuë', napoapon.
- ¹⁴ Noya pëiro'sa ya'huëtërinquë-
maso patapoma'.
Ninanoquënta notohuaro'
ya'huëpiramahuë', tana-
huantápon.
Noyá niacorapiramasopitanta',
patomiatarama huachi.
Tanan moraro'sa inaquë noya
ya'huëapona'.
Nisha nisha pë'tahuaro'santa
inaquë coshatapona'.
- ¹⁵ Napoaponahuë', Sinioroso'
ya'ipi nanitapaton,

o'mantararin catahuainpoaso
marë'.

Naporo' inotëroquënta', noya-
ro'paquë pochin sha'tapona'.

Noyaro'paro'santa', aquëtë
huarë' noya noya nicapon.

¹⁶ Ya'ipi piyapiro'sa no'tëquéná-
chin yonquiapi.

Inapoatona', ya'ipi ya'huërë-
huaso no'paquë noyasáchin
nicapona'.

¹⁷ Noyasáchin nicatona', sano
ya'huëapona'.

“Sinioro catahuarincoi,” tēca-
tona', noya ya'huëmatapona'.

¹⁸⁻²⁰ Sano ya'huëpiquë piyapínëhuë-
pita ya'huëapona'.

Noyá acopinán pëiro'saquë,
nóya ya'huëapona'.

Tanano'sa a'nëatona tiquipiri-
nahuë tëranta',

ninanonta minsërahuatona
taparo nitopirinahuë tëranta',

canpitaso noya ya'huëatoma',
capa cancantomiatarama'.

Sha'tëramaso oporapitamaso
marë',

notohuaro' i'sha ya'huëtapon-
quëma'.

Pastonta', tororo'sa', moraro'sa',
inapita

capacaiso marë' co pahuana-
ponhuë'.

**Ahuëtópísopita Siniorori
ana'intacaso sha'huítërinso'**

33 ¹ A'naquëmaso', piyapi'sa
ahuëatoma ata'huantë-
rama'.

A'naquëmanta', nonpintatoma
ma'sha onpotërama'.

A'napita inapotopiramahuë', co
canpitaso inapotërinënquë-
mahuë'.

Ata'huantërama piquëran,
canpitanta ata'huantaponën-
quëma'.

Nonpintatoma piyapi'sa ma'sha
onpotërama piquëran,
canpitanta inapotaponën-
quëma'.

² Quiyaso' Sinioro quëmasáchin
ninarainquën ni'ton, noso-
rocoi.

Nani tashíramiachin catahua-
rancoi.

Ma'sha onporaiso tahuëri'santa',
nicha'ëcoi.

³ Quëmari no'huiranso' natana-
tona',

nisha nisha piyapiro'sa ta'api.
Quëma huaniranso nicatona',
naciono'santa yanquëapi.

⁴ Sëquërë' pa'pachina chitoro
tashirotërinso pochin pa'nin.

Ina pochachin inimiconënapi-
tanta ya'contatona',

ma'shanënapita pa'ton nininso'
osëretapona'.

⁵ Sinioroso' pi'iro'tëquë ya'huërin.
Inaso', chini chiníquën nanan-
tërin.

Ina nohuanton Quirosarinquë
no'tëquën yonquatona noyasá-
chin nisapi.

⁶ Ina nohuanton chachin inaquë
noya ya'huëapona'.

Inaquë ya'huëpisopitaso',
yonquínahuan nicatona',
nitotono'sa nicapona'. Inapoa-
tona cha'ëpona'.

Sinioro të'huatatona natëpi
ni'ton,

ma'sha pa'ton nininso' quëna-
nëso pochin nipi.

⁷ Cota huënton sontaro'saso',
chiníquën cancantópísopita
nipirinahuë',

- catahuacaiso marë' cachiro'-
saquë
chiniquën na'nërantapiso'
natanco'.
Anoyatacaiso marë' a'papisopi-
tanta',
co anoyatatonaraihuë', na'në-
rantapi.
- ⁸ Iraro'sa tanahuantápi. Co
huachi pa'topihuë'.
Nicatahuacaiso marë' anoyato-
pisopitanta', tapipi.
Quënaninso no'tëquën sha'hui-
na'pinta', nocanconpi.
Itohuara capini ma'sha nionpo-
topi.
- ⁹ Sha'pirinahuë', co nítërinhuë'
ni'ton,
no'pa chachionta sëtatona
a'mopiso pochin ninin.
Nipano tanan quëran huarë'
ahuiánahuanaton tapaninso
pochin ninin.
Saron motopiananta', inotëro
pochin niconin.
Pasan parti, Carmiro motopi
parti, inaquënta
nararo'sa ahuiánahuanatona',
nohuamonotopi.
- ¹⁰ Sinioro chachin naporin:
"Iporacha canta', huanito
ma'sha nisarahuë'.
Chini chiniquën nanantërahuëso',
noya noya ninahuëso', inapita
a'noarahuë'.
- ¹¹ Canpitaso ma'sha nicacaso
yonquipiramahuë',
yonquiramasopitaso', shinpité
yanimë pochin ni'ton,
co manta chiniarinhuë'.
Pihuitë pochin nitatënguëma',
ana'intaranquëma'.
Pëni ata'huantërinso pochin
nitarinquëma'.
- ¹² Nisha nisha ninanoro'sa huiqui-
tatona', huariano taranapi.
Nahuan yanirinso pochin huë-
yapona'.
- ¹³ Aquë ya'huëramasopita, napora-
huëso natanco'.
Ya'caria ya'huëramasopitanta
naporahuëso nicatora':
'Tëhuënhachin Sinioroso',
chini chiniquën nanantërin,'
toco,'" tënin.
- ¹⁴ Quirosarin oshahuano'saso',
pa'yanapi.
Ya'ipi inpioro'santa pa'yanatona':
"Sinioroso', pën ma'sha ahuiqui-
tërinso pochin ninin.
Ya'huëmiatërinso pën pochin
ni'ton,
¡Sinioro ana'intërinquëso', pën
ya'huëmiataton ya'ipi ahui-
quitërin!
¡Co inquënpoa tëranta', inaquë
ya'huëcaso nanichitërihua-
huë!" tapona.
- ¹⁵⁻¹⁶ A'naquën no'tëquënáchin
yonquiataona', no'tëquëná-
chin nonpi.
Co piyapi'sa ma'sha onpotatona
ma'huanpihuë'.
Ma'sha yanicanapirinahuë
tëranta', no'tëquën ana'intopi.
Tëpatacaso marë' sha'huitopiri-
nahuë', co nohuantopihuë'.
Co noyahuë' nicacaiso', co
pi'pian tëranta yonquipihuë'.
Naposisopitaso', noya ya'huëa-
pona'.
Natëtëanaro'saquë ya'copiina-
mën acorinso pochin nisapi.
Cosharo', o'oi, inapita co
pahuantapihuë'.
- ¹⁷ Naquëranchin copirno noya
noya ya'norinso nianta-
poma'.

- Naporoso', no'panënpoa nani-
rinso pa'pi áquë nisarin.
- ¹⁸ Naporó' inimicoro'sa të'huatë-
ranso' yonquiaton tapon:
“Inimico hua'an, sontoronënpita
nicacaso marë' pichiyantë-
rinpoaso',
jco huachi ya'huërinhuë'!
Inimico copirno marë' pahuë-
rëtacaso' ma'patona'pi
hua'aonta',
jco huachi ya'huërinhuë'!
Toriro'sa pichirahuaton onposo
sontaro'sa a'pacaiso marë'
tantiachantërinso hua'aonta',
jco huachi ya'huërinhuë'!”
tosaran.
- ¹⁹ Co panorohuanhuë' inimico-
ro'sa
huáncana ya'huëpiranhuë'.
Co huachi inapita huáncana
ya'huëaponhuë'.
Inapitaso' nonpachinaranta',
co natanchináchinhuë'
nonconpi.
Nisë'morinsó pochin nonpachi-
nara co incari nataninhuë'.
- ²⁰ Quirosarin ninano ni'co'.
Inaquë nani pi'iquë pita na'huë-
caso marë' pa'nëhua'.
Inaso ninano', noyá acopinan
ya'huërin huachi.
Sontaro'sa në'mëtë pëinëna
noya ótënpiso pochin ninin.
Inapita achinicaíso marë' noni-
nënpitaso',
co incari tëranta oshitëapon-
huë'.
Naranënpita pa'huacopisonta',
co incari tëranta opanapon-
huë'.
- ²¹ Inaquë Sinioroso', huënaráchin
huënaráchin ya'nopon.
Inaquëso na'a iro'sa ya'huëapon.

- Pancairo'santa ya'huëapon.
Inaquëso napoaponahuë', co
onporo tëranta
inimiconënpitari ya'contapona-
huë'.
Inapitaso' chiníquën nancha-
ro'sa ya'huëtopi.
Panca no'soratëhuan nipirina-
huë', co nanitapihuë'.
²²⁻²³ Sinioroso' coisënënpoa ni'ton,
ma'pitaso nicacaso' pënëninpoa'.
Inaso' copirnonënpoa ni'ton,
nicha'ësarínpoa'.
Ina nohuanton inimicoro'sa
nanchanënaquë
pancara nara ahuanipiso', co
chiniaponhuë'.
Sihuirinënpita ananahuatërin
ni'ton,
ihuani pihuicaso' në'mëtënta',
sa'moconin.
Inapohuachina, inimicoro'sa
ma'shanëna osëretarihua'.
Somarayaro'sa quëran huarë'
ma'sha macapona'.
Sonpacharo'santa ma'sha
mamiatapona'.
²⁴ Quirosarínquë ya'huëpisopi-
taso', Siniorori oshanëna
inquitarin ni'ton,
co huachi a'naya tëranta', “canio-
rahuë caso',” tēcaponahuë'.

**Quirosarínquë ya'huëpisopita
Yosë nohuanton huënantapiso'**

- 35** ¹ Inotëroquëso co manta
noyatatonhuë',
sëtatë pochin no'pa' nisárin.
Napotirínhuë', Yosë nohuanton
noyatohuachina',
capa ancantona'pi pochin nisarin.
² Nirio yanco huësoatërinso
pochin capa cancantomia-
chin.

Yosë nohuanton Nipano tanan
 pochin nicapon.
 Carmiro motopi, Saron moto-
 piana,
 inapita noyaro'paro'saquë pochin
 nani ma'sha sha'pachina', noya
 noyatapon.
 Inapohuachina', Yosë chini
 chiniquën nanantërinso'
 ni'sapi.
 Noya noya nininso' ya'noyon
 huachi.
³ Sanpatërëso pochin cancantopi-
 sopita, achinicancanco'.
 Canotërëso pochin cancantopi-
 sopitanta',
 catahuaco chiniquën cancan-
 china'.
⁴ Të'huana'piro'santa sha'huita-
 toma':
 “¡Chiniquën cancantoco! ¡Ama
 pa'yancosohué!'
 Sinioro o'mararin nicha'ëinquë-
 maso marë'.
 Inimiconëmapitaso', no'tëquën
 i'huërëtarin,” itoco'.
⁵⁻⁸ Naporo' somarayaro'sa quënan-
 tapona'.
 Në'huëyaro'santa natantapona',
 nonapona'.
 Sonpacharo'santa', yo pochin
 niipona'.
 Inotëroso', ya'shi ya'shin nipi-
 rinhuë',
 no'pa quëran notohuaro'
 i'shoro'sa pipirantapon.
 Sonoro'santa ya'huëapon.
 Ipora asanoro'sa ya'huërin-
 quënta',
 piquiraroro'sa, shi'shinamatë-
 ro'sa', inapita ya'huëapon.
 Ina no'panëmataëchin a'nara
 caritira pëntonapon.
 Co oshanëna inquihuachinahuë',

co nanitapihuë inataëchin pa'ta-
 caiso'.
 Naponin yonquipisopitanta', co
 inataquëchin pa'sapihuë'.
 Ina caritiraso': “Yosë caritira-
 nën,” itapona'.
⁹ Inaquëso', co pa'pinoro'sa
 ya'huëaponhuë'.
 Co huachi të'huatoro ma'sha-
 ro'sa ya'huëaponhuë'.
 Inataëchin Yosëri nicha'ërinso-
 pita huënantapona'.
¹⁰ Siniorori nicha'ërinso-pita
 Quirosarinquë huënantapona'.
 Capa cancantatona cantarë'na-
 chin huënantapona'.
 Noya ya'huëatona capa cancan-
 tapona'.
 Co huachi iquitacaiso' ya'huëa-
 ponhuë'.
 Co huachi na'nëcaiso' ya'huëa-
 ponhuë'.

**Quirosarinquë ya'huëpisopita
 Siniorori achinicancaninso'**

40 ¹ Sinioro naporin:
 “Piyapinëhuëpita noya
 nontatoma', achinicancanco'.
² Noyasha nontatoma piyapinë-
 huëpita
 catahuaco chiniquën cancan-
 china'.
 Sontaro siriheitërinso pochin
 nininso', nani nanirin.
 Tëhuëpiso marë' ana'intëra-
 huëso', nani pahuërëtatë
 pochin nipi.
 Oshanëna marë' nani na'con
 na'con parisitopi,” tënin.
³⁻⁴ Natanco, a'na quëmapi chiní-
 quën sha'huirarin:
 “Sinioro yao'marin ni'ton, ira
 tapaco'.

- Inotëroquë ira ya'huërinso ótéco'.
Panëno'sa papatahuatoma',
iconantërinso pita mëntarotoco'.
Na'piro'santa chi'huincaco'.
Inapochachin canpitanta',
cancanëma anoyatoco'.
- ⁵ Naporo' Sinioro chini chiníquën
nanantërinso' a'notarinpoa'.
Napohuachina ya'ipi piyapi'sari
ni'sapi.
Sinioro chachin naporin," tapon.
- ⁶ Ina quëran napoantarin nata-
nahuë:
"Chiníquën sha'huiquë'," tënin.
Napohuachina cari natanahuë:
"Ma'ta chiníquën sha'hui'i,"
itërahuë.
"Ya'ipi piyapi'sa panpatoro
pochin niconpi.
Iminquë yanco ya'huërinso
pochin co chinipihuë'.
- ⁷ Panpatoroso pacahuatëra,
a'naroáchin yanirin.
Yancoro'santa a'naroáchin
ahuirin.
Sinioro nohuanton inapita co
chinirinsohuë pochin,
piyapi'santa', co chinipihuë'.
- ⁸ Panpatoroso', yaniconin. Yanco-
ro'santa ahuiconin.
Sinioro nanamënso napoapo-
nahuë', ya'huëmiatarin,
tëquë'," itërinco.
- Chiníquën nanantaton
Sinioro o'mamarinso'**
- ⁹ Quirosarinquë ya'huëramaso-
pita noya nanan sha'huico'.
Motopi naniontarinquë nanpë-
rahuatoma chiníquën sha'-
huiontaco'.
Ama të'huatatomahuë' ya'ipi
Cota huënton isairio'sa sha'-
huitoco':

"¡Ma'tana Sinioro chinotërë-
huaso'!

- ¹⁰ Chiníquën nanantaton o'ma-
rarin.

Ya'ipi minsërahuaton, piya-
pinënpita isëquë chachin
quëantarin.

Nisharo'sari hua'anëntopi-
rinahuë', inapita quëran
nicha'ërin.

- ¹¹ Hua'anëni ohuicanënpita
a'pairin.

Carniroa'huaro'sa', iporahuaton
quëparin.

Nasha huaipisopita oshaquëran
quëpaton a'carin.

Ina naporinso pochin
canpoanta', Sinioro noya
a'pairinpoa'," itoco'.

**Sinioro chini chiníquën
nanantërinso'**

- ¹² Sinioroso' chini chiníquën
nanantaton,

marë pancai' nipirinhue', a'na
imiraquëáchin a'nirin.

Pi'iro'tënta cara cuartaíchin
pochin a'nirin.

Ya'ipi isoro'paquë amocan
ya'huërinso'ta',

pë'tënacaso marë' a'nitiinanquë
po'morin.

Motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
inapitanta pë'tënanquë
pë'tënin.

- ¹³⁻¹⁴ ¡Co insoari tëranta Sinioroso'
ótëarinhuë'!

¡Co insoari tëranta ma'sona nica-
caso', ina a'chintërinhuë'!

¡Co insoari tëranta', pënënaton
yonquínahuan ina acorinhue'!

- ¹⁵ Naciono'sa panca nipirinhue',
Sinioro marëso', a'na shi'taíchin
i'sha pochin niconpi.

Marë yonsan no'paro'saquë
ya'huëpisopitanta',
amocan pochin co manta pa'to-
pihuë'.

¹⁶ Ya'ipi Nipano tananquë tëranta
ma'sharo'sa ina marë' tëpacaiso'
co naniarinhuë'.

Inaquë na'con ihuë ya'huëpirin-
huë',
co ina tëranta naniarinhuë Yosë
marë' ahuiquitacaiso'.

¹⁷ Ya'ipi nacion'santa ina
marëso',
co máquëno'sahuë'.

Co manta pa'tërinsopitahuë
pochin niconpi.

¹⁸⁻¹⁹ ¡Co a'naya tëranta Yosë pochin
ya'huërinhuë'!

¡Co inso mamanshi tëranta', ina
pochin ya'huërinhuë'!

Mamanshisó', hua'na asoquira-
huatona nipi.

Nitapacaiso' nina'píro oro
quëran pashitërin.

Inapotahuaton prata quëran
catinaa'huaro'sa apë'pëco-
notërin.

²⁰ “Nara quëran nii,” topachinanta',
onëhuan nininso nara huayonin.
Inaporahuaton noyá nitotërinso
patëtona'pi, yonirin.

Inari noyá payontohuachina, co
anotërinhuë'.

²¹ ¡Canpítanta nitotërama ni'sora!
¡Nani natanama sha'huipisopita!
¡Ya'nán caniaritërin quëran
huarë' sha'huipisopita
ya'huërin!

¡Isoro'pa' Yosëri acorin quëran
huarë' nani nitotërama'!

²² Yosëso', pi'iro'të tahirinso aipi
hua'anëntarin.

Inatohua quëran canpoaso'
sëquërë pochin ni'ninpoa'.

Na'icaso marë' në'mëtë ótënëso
pochin pi'iro'tënta ótënin.
Në'mëtë pëi ótënatë pochin
nitërin.

²³ Ina nohuanton chiníquën
nanantopisopitanta',
co huachi máquëno'sahuë'
nisapi.

Hua'ano'santa ina nohuanton
ta'huantapi.

²⁴ Ina marëso' hua'ano'santa',
sharo'sa nasha pichopitopiso
pochin niconpi.

Ipora huarë' itëa'huain pipia-
rinso pochin,
co manta chinipihuë'.

Siniorori pihuitë pochin nito-
huachina, chiminatona
ahuiánahuanapi.

Panca ihuan pa'pachina,
trico sha'huëtë quiquirinso
pochin nitërin.

²⁵ Sinioroso' noyasáchin nicaton
naporin:

“¿In pochinta ni'namaco?
¡Co ca pochin a'na ya'huërin-
huë'!

²⁶ Inta nipachin pi'iro'të në'përico'.
¡Nani canpita cari acorahuëso'
nitotërama'!

Ya'ipi inaquë ya'huërinso
acoato,
a'naya a'naya insëquësona
nohuantërahuëquë acorahuë.

Chini chiníquën nanantato
nininëna quëran përapatora,
ya'ipi ya'nopi,” tënin.

²⁷ Isairio'sanquëma', canpitaso
Cacopo shinpitanquëma'.
Canpitaso naporama':

“¡Sinioroso co huachi tahuërëtë-
rinpoahuë'!

Parisitápirëhuahuë' co noninin-
poahuë',” tënama'.

¡Co ina pochin yonquicamaso
ya'huërinhuë'!

²⁸ ¡Nani canpitaso nitotërama!
¡Nani sha'huitërinënuëmaso'
natanama'!

Sinioronënpooaso', Yosë ya'huë-
miatërinso'.

Inari isoro'pa', ya'ipi ya'huërin-
sopitarë chachin acorin.

Co aso canotaton në'ca në'cato-
sárinhuë'.

Nitotërinso'ta', co naninahuan-
huë'.

²⁹ Canotopisopita, inari achinian-
tarin.

Sanpatopisopitanta', ananitaan-
tarin.

³⁰ Hui'napi'sa niponaraihuë', cano-
tatona në'ca në'catopi.

Hua'hua hui'napi'santa', i'para-
huatona anotopi.

³¹ “Sinioro mini catahuarinco,”
topisopitaso nipurinhuë',
nashaquëranchin chiniantarëso
pochin nicapona'.

Panca onian co sacai quëranhuë
yanponinso pochin nicatona',
co oshataponahuë ma'sona noya
nicacaiso'.

Co canotonahuanhuë ta'arëso
pochin co sanpataponahuë'.

Co aminahuanhuë iratëreëso
pochin, Yosë imamiatapona'.

**Nisha nisha naciono'saquë
ya'huëpisopita pënëninso'**

41 ¹Naquëranchin Sinioro
taantarin:

“Marë yonsanquë naciono'sa
ya'huëramasopita,
ta'tatoma nontaranquëmaso'
natanco'.

Chiniquën cancantatoma huëco
noanhua'.

Chiniquën nanan ya'huërin
ni'ton, niyontonatëhua
noanhua'.

² ¡Ca nohuanton pi'i pipi-
rinso parti a'nara copirno
ya'conapon!

Inaso', ya'ipi inimiconënpita
minsëapon.

Cari catahuarahuë ni'ton, nisha
nisha naciono'sa hua'anën-
tapon.

Nisha nisha copirnoros'a
camaiaapon.

Sahuëninën, pë'chinanën,
inapita quëran ahuëaton,
trico to'norahuatëra pi'pitën
pa'sarëso pochin nitapon.

³ Inimiconënpita imapachin,
yanponatë pochin pacaton co
oshataponhuë' icantacaso'.

⁴ Casáchin Yosëco ni'to, inapita
acorahuë.

Ca nohuanton nani ma'sha
isoro'paquë onpopi.

Ca Sinioroco naporahuë.

Co'huara isoro'pa' ya'huëyátëra-
sohuë', ca'ton ya'huërahuë.

Nani ma'sha ya'huërinso'pita
ta'huantopirionta', caso
ya'huëápo.

⁵ Marë yonsano'saquë naciono'sari
Siro copirno sontaronënpitarë
chachin

huë'sarinso nicatona', pa'yana-
pona'.

Isoro'panta', ya'huërinso nani
chachin nacontarin.

Nani huë'sapi, nani ya'caritë-
riapi.

Nisha nisha parti quëran huëca-
tona niyontonapi,” tënin.

⁶ Mamanshi nina'piro'saso',
ma'sha nina'pi capini nicatahua-
tona', niachinicancanpi.

- ⁷ Nara patëtona'piri, nitapacaiso'
nina'pi achinicananin.
Marticho quëran papincatona'-
pinta',
papiotiinanquë sacatona'pi achi-
nicananin:
“Nani noyá achinpitërehua',”
itërin.
Napotahuaton naoquë
mamanshi noyá payontërin.
Chiniquën huanicaso marë'
napotërin.
- ⁸ Piyapinënpitanpoaso napoapo-
nahuë'
Sinioro chachin achinicananin-
poa':
“Natanco israiro'sanquëma':
Canpitaso' piyapinëhuë' Cacopo
itopiso' shinpitanquëma'.
Amiconëhuë' Apraan itopisonta
shimashonëma'.
- ⁹ No'pa' nanirinso parti quëran
pochin ocoiranquëma'.
Pa'pi áquë ya'huëapiramahuë',
acoranquëma piyapinëhuëpita
nicacamaso marë'.
Carinquëma huayonanquëma
ni'ton, co a'poranquëmahuë'.
- ¹⁰ Ama manta të'huacosohuë',
ca'tanaranquëma'.
Ama pa'yancosohuë'. Caso
Yosëco ni'sáranquëma'.
Carinquëma achiniatënuquëma
catahuanranquëma'.
Chiniquën nanantato inchina-
nëhuë' quëran sël'quëaran-
quëma'.
- ¹¹ No'huirinënuquëmasopita atapa-
narahuë'.
Chinitërinënuquëmasopitanta',
ata'huantarahuë'.
- ¹² Inimicotërinënuquëmasopita
yonípatama', co huachi
quënanaramahuë'.

- Quira nicatona yaminsëpirinën-
quëmahuë',
ca nohuanton ta'huantapona'.
¹³ Caso Sinioroco ni'to, Yosënemaco.
Imirahuë quëran sël'quëatë
pochin quëpáranquëma'.
Napoaton:
‘Ama tël'huacosohuë', catahua-
ranquëma', itaranquëma'.
¹⁴ Canpitaso israiro'sanquëma', co
na'ashanquëmahuë'.
Cha'cho co chinirinsohuë'
pochin nipiramahuë',
carima chachin catahuanran-
quëma'.
Caso Yosëco noyasáchin
ninahuë ni'ton, chinotëra-
maco.
Carinquëma nicha'ësarán-
quëma'.
¹⁵ Carima catahuanranquëma
ni'ton, inimiconëmapita
minsëarama'.
Nasha to'noratiinan cato
panshin natëhuaninso
pochin nisarama'.
Motopiro'sa papatatë amocan
atarantëresó pochin nita-
rama'.
Motopia'huaro'santa papata-
toma',
trico sha'huëtë atarantatë
pochin nitarama'.
¹⁶ Trico pintiarëso pochin nitohua-
tama',
panca ihuani quiquirinso pochin
ya'ipi inimiconëmapita ata'-
huantapoma'.
Canpitaso napoaponahuë',
Sinioro yonquiatoma capa
cancantarama'.
Naporahuatoma': ‘Ma noyacha
Sinioro imarai paya,’ tosa-
rama'.

- Caso noyasáchin ninahuë ni'ton,
Israiro chinotërinco.
- ¹⁷ Popriro'sa', sano piyapiro'sa',
inapitaso i'sha yonípirinahuë',
co quënanpihuë'.
Pa'pi yamorotona', yaniconopi-
rapi.
Napopirinahuë', ca Siniroco
ni'to, catahuarahuë.
Ca Yosënëmaco ni'to, inapitanta
co a'poapohuë'.
- ¹⁸ Tomaro'të motopiro'saquë iro'sa
ocoiarahuë.
Motopianaro'saquënta', i'shana-
ro'sa ocoiarahuë.
Inotëroro'santa', sonoantëro'sa
atarantarahuë.
Yaniroro'saquënta', huinano'sa
acoarahuë.
- ¹⁹ Inotëroquë nonararo'sa sha'sa-
rahuë.
Acasiaro'sa', mirtoro'sa', oripo-
ro'sa', inapitanta sha'sa-
rahuë.
Yaniroquënta', siprisëro'sa', pino
nararo'sa',
apitoro'sa', inapita sha'sarahuë.
- ²⁰ Ya'ipi piyapiro'sari nicatona',
yonquiinacoso marë' napoa-
rahuë:
'Siniro mini chiníquën nanan-
taton
inapita acorin,' ta'caiso marë'
napoarahuë.
Caso Yosëco noyasáchin ninahuë
ni'ton, Israiro chinotërinco,"
tënin Siniro.

**Topinan quëran
mamanshiro'sa chinotopiso'**

- ²¹ Israiro'sa copirnonënaso',
Siniro chachin.
Inari mamanshiro'sa përaton:
"Mamanshiro'sanquëma',

- piyapinëhuëpitaro'co nihuënto-
nahuëquë,
huëco canpitanta nonco'.
Natëa'huainquëmaso marë'
canpitanta
chiniatoma nonco'.
²² Onpoatonsona iráca napopiso-
pita naporinso',
a'na tahuërinta ma'sona onpo-
caso ya'huëarinso',
inapita sha'huitocoi.
Napohuatama', yonquirápoi.
No'tëquën nanihuachin, natëa-
rainquëma huachi.
- ²³ Ina piquëran ma'sona onpoanta-
casonta sha'huiantaco'.
Napohuatama', 'tëhuëenchachin
yosëro'sa anta,' tosarai.
Ma'sha tëranta canpitanta nico'.
Noya nininsohuë nipon,
co noya nininsohuë nipon, nico'.
Ina nicatoi pa'yana'huaiso
marë' inapoco'.
²⁴ Napotopiranquëmahuë', canpi-
taso co máquëmahuë'.
¡Co manta nicacaso' nanitapara-
mahuë'!
Chinotiinëmaso marë' huayo-
ninquëmasopitaso',
apiro'sa ni'ton, napopi.
- ²⁵ Pi'li pipirinso parti quëran
a'nara copirno huë'sarin.
Nininën quëran përápato huë'-
sarin.
Huë'sahuaton nortitaquëchin
canquipon.
Tëshitona'pi no'pa' to'carinso
pochin,
inaso copirnoros' nitëriapon.
Co incari tëranta chinitaponhuë'.
²⁶ ¡Co inso mamanshinquëma
tëranta',
co'huara ina naniyátërasohuë'
sha'huiramahuë'!

- Insonquëma tëranta co'huara
ina naniyátërasohuë'
sha'huirama naporini,
'tëhuëenchachinchi no'tëquën
sha'huipi paya,' chitohuë'.
Co inquëma tëranta ina sha'huirama
ramahuë'.
Co insonta nonamaso' natanin-
huë'.
27 Ca mini tëhuëinchinso' sha'huirama
rahuë.
A'nara nanan sha'huina'pi
Quirosarinquë a'parahuë:
'Co hua'quiya quëranhuë Quiro-
sarin ya'huëhuano'sa quëpapiso
huënantapona', ta'caso marë'
a'parahuë.
28 Napoato ni'pirahuë', co a'na
mamanshi tëranta ya'norin-
huë'.
Co inso tëranta ma'sona noya
nicacaiso' sha'huicaso
ya'huërinhuë'.
Natanahuësopitanta a'paniina-
coso', co insonta ya'huërin-
huë'.
29 ¡Ya'ipi mamanshiro'saso' co
máquënhuë'!
Co manta nicacaiso' nanitopihuë'.
Capanantë mamanshiro'sa
niconpi," itërin.

Siniro piyapinën napoarinsó'

- 42** 1 Siniro naporin: "Natanco
sha'huichinquëma'.
Piyapinëhuë nohuitoco'. Cari
chachin ina achiniapo.
Huayonahuëso ni'ton, nóya
ni'nahuë.
Ispiritonëhuë nani aya'coancan-
tërahuë.
Noya coisë pochin nicaton,
ya'ipi naciono'sa no'tëquën sha'-
huitapon.

- 2 Nonpachin co chiniquën yaito-
sáponhuë'.
Co cachirosaquë iquianan
quëran pënëntapponhuë'.
3 A'naquën piquira yanopantë-
rinso pochin
co huachi nanitopirinahuë',
inari achiniantarin.
Nanparin yatacopirinso pochin
Yosë yaa'popirinahuë', cata-
huaantarin noya imaanta-
caiso'.
Noya coisë pochin ya'ipi piya-
pi'sa no'tëquën sha'huitapon.
4 Co amichináchinhuë sacataton,
isoro'paquë noya nicatona
ya'huëcaiso catahuatapon.
Marë yonsanquë ya'huëpiso-
pitanta', inari a'chintacaso
ninapona'," tënin.
5 Siniroso' Yosë ni'ton, pi'iro'të
acarin.
Ina acoaton në'mëtë pëi ótënëso
pochin nitërin.
Isoro'panta', nani ma'sha ya'huë-
rinsopitarë chachin acarin.
Ina nohuanton piyapi'sa inaquë
nanpipi.
Inari chachin niinta acotërin.
6 Ina chachin piyapinën nontaton
itaantapon:
"Carinquën acoranquën nohuan-
tërahuëso' nicacaso marë'.
Imirahuë quëran sé'quëatë
pochin, carinquën achinia-
ranquën.
Quëmá quëran piyapiro'sa
nicha'ëca'huaso marë'
acoranquën.
Inapitaro'co anoyatërahuëso
ayonquiamaso marë' acoran-
quën.
Ya'ipi naciono'sa a'pintatë
pochin no'tëquën anitotaran.

⁷ Somarayaro'sa anoyarayataran.
Sopairi minsëaton hua'anëntë-
rinsopita,
pa'pi tashinan pëiquë pochin
ichiya'huërin.

Inapitanta ocoiatë pochin nita-
caso marë' acoranquën,"
itërin.

⁸ Ina quëran Siniro taantarin:
"Caso Sinioroco. Ina mini nini-
nëhuë.

Casáchin noya noyaco ni'ton,
pa'yatiinacoso ya'huërin.

Co mamanshiro'saso' noya
nicatona natëcaiso ya'huë-
rinhuë'.

⁹ Ni'co'. Ya'nan sha'huirahuësopi-
taso' nani nanirin.

Iporaso co'huara naniyátëraso-
huë',

nasha nininsopita ya'huërë', sha'-
huitaantaranquëma'," tënin.

**Yosëri nicha'ërinso
marë' cantapiso'**

¹⁰ Nasha canta cantatoma', Siniro
chinotoco'.

Aquë no'paro'saquë ya'huëpiso-
pita, ina chinochina'.

Marë pa'topisopitanta', ina
chinochina'.

Inaquë ma'sharo'sa ya'huërin-
sopita,

marë yonsano'saquë ya'huëpi-
sopita,

ya'ipi inapitanta', ina chino-
china'.

¹¹ Ninanoro'sa inotëroquë ya'huë-
rinsopita,

ina chinotatona capa cancan-
china'.

Quitaro huënton piyapiro'santa',
në'mëtë pëinënaquë capa
cancanchina'.

Sira ninanoquë ya'huëpisopi-
tanta',

capa cancantatona cantaina'.

Motopiro'sa hui'nimotëna
quëran huarë' chiniquën
cantaina'.

¹² "¡Ma noyacha Siniroso paya!"
ta'tona',

Marë yonsanquë ya'huëpisopita
ina chinochina'.

¹³ Míso ahuëtona'pi pochin Sinio-
roso' pa'sarin.

Ahuëtona'pi chiniquën ahuëtë-
rinso pochin nisarin.

"Yai," tahuaton caniaritarin.

Inaporahuaton inimiconënpita
minsëarin.

¹⁴ Ina quëran Siniro taantapon:
"Hua'qui tahuëri pochin

ta'tërahuë.

No'huípiro nipirinahuë', ahuan-
tërahuë.

Iporaso napoaporahuë', sanapi
yahuaihuachina

'huiyo,' tosárinso pochin nisa-
rahuë.

'Sëco sëco',' ta'ton canotarinso
pochin nisarahuë.

¹⁵ Motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
inapita ata'huantarahuë.

Ya'ipi canincharárinso ayanisa-
rahuë.

Iro'sa ya'huërinquë, yaniro
atarantarahuë.

Sonoro'santa', ayanisarahuë.

¹⁶ Somarayaro'santa ira co nohui-
topisohuë', quëpatarahuë.

Inapita marë' tashinantërinso',
tahuëriya pochin ataranta-
rahuë.

Na'piro iraro'santa', siminto ira
pochin atarantarahuë.

Onpopionta inapochin acota-
rahuë.

¹⁷ Mamanshi chinotatona!
 ‘Canpitaso yosënhuënguëma’,
 topisopitaso nipirihuë!, tapanatona
 ta'ananpionaco,” tënin.

**Israiro'sa somaraya
 pochin cancantopiso'**

¹⁸ Israiro'sa pënënaton Siniorori
 napotërin:
 “Canpitaso në'huëya pochinquëma
 nipomarahuë!, natanco!
 Canpitaso somaraya pochinquëma
 nipomarahuë!,
 noya ni'co'.

¹⁹ Israiro'sanquëmaso!, piyapinë-
 huëpitanquëma!
 Cari huayonanquëma nana-
 mëhuë sha'huicamaso marë!
 Carima huayonpiranquëmahuë!,
 canpitaso a'napita piyapiro'sa
 quëran
 soma somaraya pochin, në'huë
 në'huëya pochin niconama'.

²⁰ Na'con catahuanquëmaso
 nicapomarahuë!, co yanatë-
 ramacohuë!
 Noya natantapomarahuë!,
 sha'huitëranquëmasopita co
 natëtëramahuë'.

²¹ Sinioroso Yosë nicha'ëtona'pi
 ni'ton,
 a'chininso noya noya ni'caiso marë!
 na'con na'con nohuantërehuaso
 chachin a'chinin.

²² Napoaponahuë israiro'saso!,
 inimiconënpitari ya'ipi hua'a-
 nëntopiso matopi.
 A'naquënsò!, të'huanënaquë
 motopi nanino'saquë na'pirápi.
 A'naquëonta!, macatona
 tashinan pëiquëtopi
 pahuërëapitatona ocoicaiso
 marë' a'naquën inapotopiri-
 nahuë!,

co macari tëranta pahuërapi-
 tatón nicha'ërinhuë!” itërin.

²³ Inapotopiranquëmahuë!, jco
 inso Israiro tëranta!, yanatë-
 tërinhuë'!

Naporahuaton co inquëma
 tëranta

ma'sha onporama quëran
 cancan yonquicamaso
 nohuantëramahuë'.

²⁴ Canpitaso Cacopo shinpitan-
 quëma!,
 nani noyá nitotërama insosona
 nohuanton

huëcapairahuatënënguëma
 minsërinënguëmaso'.

Inapotahuatënënguëma quiqui-
 rinënguëmasonta!,
 jnani nitotërama'!

jSinioro mini nohuanton napo-
 tërinënguëma'!

Co ina natëtomahuë' oshahua-
 nama ni'ton, napotërin-
 quëma'.

Onpopinsona nanpicaso' nani
 pënënpirinquëmahuë!,
 co ina pochin ninamaso marë-
 huë' napotërinquëma'.

²⁵ Napoaton Sinioro no'huitën-
 quëma ana'intërinquëma'.

Ina nohuanton inimicoro'sa
 ahuërinquëma'.

Inapoaton pën quëran ana'intë-
 rëso pochin nitërinquëma'.

Napotopirinquëmahuë!, co naporo
 tëranta yonquiramahuë'.

Sinioroíchin nicha'ërinpoaso'

43 ¹Israiro'sanquëma!, ninin-
 quëmaso' nontarin-
 quëma natanco'.

Canpitaso Cacopo shinpi-
 tanquëma ni'toma!, noya
 natanco'!

- “Carinquëma nicha'ëranquëma
ni'ton, ama të'huacosohuë'.
Carima nininëma quëran përa-
ranquëma ni'ton, hua'anën-
tëranquëma'.
- ² Pëntoitamaso' nipachin, carima
a'pairanquëma'.
Pancairo'saquë tëranta pëntoito-
huatama', co pa'itaramahuë'.
Pën tënëntarintaquëchin pën-
tonpatama' co huiquitara-
mahuë'.
Co pën tëranta ahuiquitarinquë-
mahuë'.
- ³ Caso Sinioroco ni'to, napoarin.
Carima nicha'ësarankuëma'.
Caso Yosëco noyasáchin ninahuë
ni'ton, Israiro chinotërinco.
A'napita hua'anëntapirinënquë-
mahuë', cari pa'ananquëma'.
Iquipito, Itiopia, Sapa, inapita
naciono'sa
pahuërë pochin quëtato, pa'a-
nanquëma'.
- ⁴ Noya nicatënküëma nosororan-
quëma'.
Canpitaso', ma'sha na'con
pa'tërinso pochin ninama'.
Nicha'ëtënküëma', hua'anënta'-
huanquëmaso marë'
piyapiro'sa', naciono'sa', inapita
yo'sarahuë'.
- ⁵ Ama të'huacosohuë', carin-
quëma ca'tanaranquëma'.
Pi'i pipirin parti quëran,
ya'conin parti quëran,
inaquëranpita ya'huëramaquë
chachin quëantaranquëma'.
- ⁶ Norti parti inimiconëmapita
ya'huëpiso',
sor partinta ya'huëpiso', inapita
camaiapo:
'Ama huachi piyapinëhuëpita
hua'anëntocohuë'.
- Ya'huëpiquë chachin
a'painantaco'.
Iporaso' áquë nisapi.
Isoro'pa' nanirinquë huarënta
nisapirinhahuë',
hui'nahuëpita quëco'.
Quëmapi'sa', sanapi'sa', inapita
quëco'.
- ⁷ Inapitaso' ca pochachin ninin-
topi.
Cari chachin inapitaso
acorahuë'.
Catahuarahuëso nicatona',
ya'ipiya quëran pa'yatiinacoso
marë' acorahuë'.
- ⁸ Piyapinëhuëpitaso ya'pirahua-
naponaraihuë',
somaraya pochin cancantopi.
Huëratëhuanaponaraihuë',
në'huërinso pochin cancantopi.
Ina pochin nipirinhahuë', quëan-
taco'.
- ⁹ Ya'ipi nacionquë ya'huëramaso-
pita niyontonco'.
Nisha nisha piyapiro'sanquëma
niyontonatoma', sha'huico':
¡Co insonquëma tëranta
a'na tahuëri ma'sona onpocaso',
sha'huichinamahuë'!
Iracanta naporinsopita,
co insonta inapocaso sha'hui-
chininhüë'.
Co no'tëquën nonahuë nipa-
chinsó',
ni'pisopitari no'tëquën sha'-
huiina', itarahuë'.
- ¹⁰ Israiro'sanquëmaso nipirinhüë',
nani ni'namaco.
Piyapinëhuëpita nicacamaso
marë'
huayonatënküëma acoran-
quëma'.
Nohuitatomaco chinotamacoso
marë' acoranquëma'.

- Ma'ninso' ninahuësonta', nitotamaso marë' acoranquëma'.
 Co'huara ca ya'huëyátërasocohuë',
 co a'na yosë ya'huërinhuë'.
 Ca piquëranta' co a'na ya'huëapohuë'.
- ¹¹ Casáchin Yosëco.
 Casáchin nanitërahuë nicha'ëta'huaso', itërinquëma'.
- ¹² Ina quëran Sinioro taantarín:
 "Íraca chachin nicha'ëca'huanquëmaso' anitotëranquëma'.
 Napoaton nicha'ëranquëma'.
 Co a'na mamanshi tëranta ina pochin nininhuë'.
 Canpita nani ni'namaco.
- ¹³ Co'huara tahuëri ya'huëyátërapohuë',
 caso Yosëco ya'huërahuë'.
 Insosona ana'inta'huaso' yonquihuato,
 co insoari tëranta nicha'ësarinhüë'.
 Ma'sona nisahuato
 co insonta ya'copiarincohuë'," tënín.
- ¹⁴ Sinioro nicha'ërinquëmaso naporín:
 Inaso Yosë, noyasáchin ninín ni'ton, Israírori chinotërin:
 "Canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë'
 piyapiro'sa Papironia'pa' a'paarahüë'.
 Ina ninano ya'coananënpita ya'ipi i'soatapona'.
 Cartioro'sa inaquë ya'huëpiso capa cancantapirinahuë',
 parisitapona huachi.
- ¹⁵ Caso Sinioroco. Ca nohuanton israiro'sanquëma ya'huërama'.
 Caso Yosëco noyasáchin nicato hua'anëntëranquëma'," tënín.
- ¹⁶ Sinioroso', marëquënta ira a'parëso pochin ninín.
 Pa'pi anpo nipirinhuë', naporín.
- ¹⁷ Ina nohuanton panca sontaro'sa huënton ina pa'topi.
 Cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitarë chachin pa'sapirinahuë', ata'huantërin.
 Marë huancoanai' iiri imotohuachina, ya'ipi taquiiitopi.
 Nanparín tacopirinso pochin nipi.
- ¹⁸ Inari chachin piyapínënpita nontaton:
 "Ama huachi íraca naporahuëso' yonquicosohüë'.
- ¹⁹ A'na huachi nasha nisarahuë'.
 Ipora chachin naporahuëso' ni'sarama'.
 Naquëranchin inotëroquë ira a'patë pochin nisarahuë'.
 Co manta ma'sha noyatërinquëhuë', iro'sa acorahuë'.
- ²⁰ Tanan ma'sharo'sa noya ni'sarinaco.
 Asaniro'sa', apistroro'sa', inapitanta noya ni'sarinaco.
 Co manta ma'sha noyatërinquëhuë', iro'sa acorahuë'.
 Piyapínëhuëpita huayonahuëso o'ocaiso marë'
 inapoarahüë ni'ton, noya ni'sarinaco.
- ²¹ Piyapínëhuëpitaso', chinotiinacoso marë' cari acorahuë'.
- ²² Israiro'sanquëma'. Canpitaso Cacopo shinpitanquëma nipomarahüë',
 co chinotëramacohüë'. Amitomaco tëhuëchinso', a'poramaco.
- ²³ Co ohuicaros'a ca marë' tëpatoma ya'ipi ahuiquitëramahüë'.

A'naquën ma'sharo'santa tēpa-
rahuatoma
pi'pian ahuiquitacaso nipirin-
huë', co inaporamahuë'.
Co yonarin pochin nininso
tēranta natananquēmahuë'.
Co inapita quëshiamacoso'
natanatēnquēma apiranquē-
mahuë'.
24 Co pimo nashinan pa'anahua-
toma',
quëshiamacoso' natananquēma-
huë'.
Noya nica'huanquēmaso marë'
co ma'sharo'sa tēpatoma
tomaquën ahuiquitamaso
tēranta', natananquēmahuë'.
Co noyahuë' nicatora oshahua-
namaso tēhuēnchinso',
amiaquë huarë' ni'nahuë'.
25 Inapopiramahuë', Yosënëmaco
ni'to,
pa'pi co noyahuë' ninamasopita,
inquitaranquēma'.
Co yanatētatomahuë' ano'hui-
topiramacohuë', co huachi
inapita yonquiarahuë'.
26 Tēhuëtēranquēma nipachinso',
anoyatahua'.
Canpitanta sha'huico', tapon co
manta tēhuëápiramahuë'.
27 Ya'nan shimashonëma', a'chin-
tērinquēmasopita,
inapitanta tēhuëtatōnaco osha-
huanpi.
28 Corto hua'ano'santa', pēinē-
huëquë sacatopi.
Inapopirinahuë', co noyahuë'
nipiso marë' nocanahuë'.
Napoaton israiro'sanquēmaso
Cacopo quëran pipipiramahuë',
inimiconëmapitari ata'huanta-
tēnēnquēma', atapanaponēn-
quēma', itērin.

**Siniorori no'tēquēnáchin
nontērinso'**

44 ¹⁻² Israiro'sanquēma noya
natanco'.

Sinioro naporinso sha'huichin-
quēma':

“Canpitato Cacopo shinpitan-
quēma'.

Inaso', piyapinēhuë' nicacaso
marë' cari huayonahuë'.

Carima ninanquēma'.

Co'huara nasichátērasēnquēma-
huë', acoranquēma'.

Ama pa'yancosohuë'.

Carima catahuanquēma'.

³ Ca nohuanton inotēroquë
na'con i' ya'huëapon.

Yaniroquēnta', i'shanaro'sa
ya'huëapon.

Canpita quëran pipipisopitanta
ispiritōnēhuë' aya'coancanta-
rahuë'.

Inapotahuato na'con catahuaa-
rahuë'.

⁴ Pasto noyá oporapitohuatēra, co
shia so'sorinhuë'.

Nararo'santa', i'sha yonsanquë
noya noyatērin.

Inapochachin inapitanta cata-
huahuato, noya noya nisapi.

⁵ Napohuachina a'naso':

‘Caso Sinioro hua'anēntērinco,’
tapon.

A'nanta': ‘Caso Cacopo shiinco,’
tapon.

A'nanta', imirinquë ninshi-
taton:

‘Yosë caso hua'anēntērinco,’
tapon.

A'naquënso', nininën ninshita-
huaton,

ina pirayan Israiro nininën
ninshitaantarín,” tēnin.

**Yosë mamanshiro'sa quëran
chini chiníquën nanantërinso'**

⁶ Sinioroso' ya'ipi nanitaparín.
Inaso', isairio'sa nicha'ësa-
huaton hua'anëntërin.
Ina nontatënguëma naporín:
"Co'huara isoro'pa' ya'huëyátë-
rasohuë', ca'ton ya'huërahuë'.
Nani ma'sha ya'huërinsopita
ta'huantopirionta',
caso ya'huëápo.
Casáchin Yosëco.

⁷ A'na ca pochín ya'huëhuachín,
huë'sahuatona sha'huichínaco.
Casáchin caniaritërin quëran
huarë'
a'na tahuëri ma'sona onpocaso'
sha'huirahuë'.

⁸ Ama té'huacosohuë', chiníquën
cancantoco'.
Co'ta cari iráca quëran huarë'
ma'sona onpoamaso' nani sha'-
huitëranquëma'.
Canpitaso nani natanamaco.
Casáchin Yosëco.

Co a'na yosë ca pochín pa'poya-
tona'pi ya'huërinhuë'," ténin.

⁹ Mamanshi nina'piro'saso', co ma'marë
tëranta pa'topihuë'. Mamanshi nipa-
chinara pa'yatopi. Pa'yatopirinahuë'
inahuanta co ma'marë tëranta pa'topi-
huë'. Somaraya pochín cancantopiso-
pita ina chinotopi. Apiro'sa nipisopita
napopiso'. Napopiso marë' tapanacaiso'
ya'huëapon. ¹⁰ Hua'na asoquirahuatona
mamanshi nipachinara, topinan quëran
napoapi. Inaso' yosë pochín chinoto-
pirinahuë', co catahuaponhuë'. ¹¹ Ina
moshapisopitaso', taparo nisapi. Ina
nina'piro'santa', topinan piyapiro'sa'.
Napopináchín huë'sahuatona', napo-
piso' coisëquë sha'huipi naporini, pa'pi
tapanatona pa'yaintonahuë'.

¹² Mamanshi nicator hua'na camayo
naporinso yonquia'ahua'. Inaso', pënuë
hua'na ahuënocatërin. Hua'na patë-
tiinanquë martichoquë patëëtápaton
yonquirinso chachín atarantërin. Tanpa-
quën chiníquën ni'ton, noya sacatërin.
Inapoaso co coshatohuachínhuë', co
huachi nanitaantarínhuë'. Co i'sha
o'opachínhuë', sanpatërin.

¹³ Mamanshi nina'pi naraqüë sacatë-
rinsonta', yonquia'ahua'. Inaso', mitro
pochín nininquë ya'ipi a'nira'piarín.
Napisë, compasë, inapitaquë nonana-
huaton sacatërin. Inapotahuaton na'pi
yachananquë ashimëntërin. Napoin
quëran piyapi pochín noyapín noyapín
ya'norinso acorín. Nani tënirahuaton,
moshatopiso pëiquë acoconín.

¹⁴ A'naquëonta', nonararo'sa sha'pi.
O'nanápachina noya a'shinpi. Nohuan-
tohuachinaso', siprisë narahuë nipón,
nopri narahuë nipón sha'pi. Inapotatona',
a'paipi ni'ton, aa'shinpi. ¹⁵ A'nëhuachi-
nara, napopinchin pëiquë quëpatona
a'pëpi. A'pëhuachinara napëntopi.
Inaquë chachín paonta anpípi. Inapotá-
pirinahuë', napopinchin masahuatona
yosëro'sa nonanpi. Nani tënihuachi-
nara, moshacaiso marë' isonahuatona',
no'paquë huarë' monshomapi.

¹⁶ Ina nara chachín a'përinquë, nosha
cancatërinso anpiaton ca'nín. Nani
ca'pachina natërin. Naporahuaton
napëntërarín quëran tapon: "Ma noyacha
pënso paya. Nani huënocatarahuë',"
ténin. ¹⁷ Ina ya'sorín quëran chachín
mamanshi niantarín. Nani nipachina,
isonahuaton no'paquë huarë' monshorín
quëran mosharín. Pa'pi nohuantaton
itapon: "Quëmaso yosënhuënuëquën
ni'ton, nicha'ëco," itërin.

¹⁸ Napopisopita napoonpi. Co manta
yonquipihuë'. Somaraya pochín cancant-
atona co nanitopihuë' no'tëquën

yonquicaiso'. ¹⁹No'tèquën yonquipi naporini: “Iso mamanshi ninèhuaso naraqüë chachin, a'pètèrèhua'. Inaquë pan anpiatèhua ca'nèhua'. Noshanta cancatèrèhuaso', inaquë anpiatèhua ca'nèhua'. ¡Napoaton iso mamanshiso' co máquënhuë'! ¡Moshapirèhuahuë', topinan nara tantontè napotarèhua'!” chitonahuë'. ²⁰Napoatona', inapitaso huariano ca'piso pochin nisapi. Nonpi nanan imatona napopi. Inapitaso' co onporonta cha'èsapihuë'. Co nanitapihuë': “Iso mamanshiso', topinan quëran mosharahüë,” ta'caiso'.

Siniorori israiro'sa oshanën inquitahuaton, nicha'ërinso'

- ²¹ Naquëranchin Sinioro taan-tarin:
 “Israiro'sanquëma'.
 Canpitaso Cacopo shinpitan-quëma'.
 Piyapinëhuëpitanquëma ni'ton, ama naniantocosohuë'.
 Canpitaso piyapinëhuën-quëma', carinquëma acoranquëma'.
- ²² Tèhuëtatomaco oshahuanama-sopita inquitëranquëma'.
 Chitoro inquirinso pochin inapita ayatèrahuë.
 Carima nicha'ëranquëma ni'ton, ca chachin tahuërëtaan-taco,” tënin.
- ²³ Pi'iro'të', quëmanta piyapi pochin nicaton cantaquë'.
 Sinioro naporinso yonquiaton cantaquë'.
 Capa cancantaton, inapoquë'.
 No'pa' acoporonta piyapi pochin nicaton,
 “yai, yai,” chara'in.
 Motopiro'sa', tanano'sa', ya'ipi nararo'sa',

canpitanta capa cancantoco'.
 Nicha'èsahuatonpoa',
 Sinioro chiníquën nanantërinso'
 a'notërinpoa'.

Siro copirno quëran a'na tahuëri piyapinëpita nicha'ësarinso'

- ²⁴ Sinioroso' nicha'ërinquëma'.
 Co'huara nasichátërasënquë-mahuë' acorinquëmaso', naporin:
 “Ca mini Sinioroco. Ya'ipi ma'sha cari acorahuë.
 Cari pi'iro'të nël'mëtë pëi pochin ótënahüë.
 Ca nohuanton isoro'panta chinirin.
 Caoraíchín acorahuë. Co insonta catahuarincohuë'.
- ²⁵ Nonpin nanan pënëntona'pi-ro'sa
 ma'sona onpocaso' sha'huihua-chinara,
 ca nohuanton co inachachin nininhuë'.
 Ninotono'santa ca nohuanton hua'yantopi.
 Yonquinahuano'santa', ca nohuanton itohuara capini nipatëtopi.
 Nitotopirinahuë tëranta', napoonin yonquiapi.
- ²⁶ Piyapinëhuëpita
 ma'sona onpocaiso' sha'huipiso-pitaso nipirinhuë',
 ca nohuanton naniarin.
 Ma'sona yonquipisonta', ca nohuanton nanipon.
 Quirosarinquë ya'huëantacaiso', carima sha'huitaranquëma'.
 Cota huënton ninanoro'santa', nashaquëranchin acoantapona'.

Inapitaso' ata'huantopirinahuë',
naquëranchin acoantapona'.

²⁷ Cariso marë camairahuë napo-
rini, a'naroáchin yaniiton-
huë'.

Iro'santa' napo'itonhuë'.

²⁸ Cari Pirsia copirno Siro itopiso
sha'huitërahuë':

'Ohuicanëhuëpita hua'anën
pochin nicacamaso marë'
carinquën acoranquën.

Ma'sona nohuanterahuëso
quëma nisanan,' itërahuë.

Quirosarinta sha'huitërahuë':

'Quëmaso ata'huantopirinën-
quënhuë',
naquëranchin anoyataantari-
nën,' itërahuë.

Chinotëramacoso pëinta sha'-
huitatë pochin:

'Naquëranchin simintonën
acotaantaponën,' itërahuë,"
tënin.

Siro copirno Yosëri camaiarinso'

45 ¹Pirsia copirno nicacaso
marë' Siniorori Siro
acarin.

Imirin quëran së'quëatë quëpa-
rëso pochin

naciono'sa minsëcaso marë'
inari catahuararin.

Copirnonënapitanta ahuëtacaiso
marë' ohuarapiso', matapon.

Ina nohuanton ninano ya'coana-
ro'sa i'soatapona'.

I'soatohuachina', co incari
tëranta oncotapohnuë'.

Ipora chachin ina sha'huitaton
itapon:

² "Intohuaso pa'patan, ca quëchi-
tërapo.

Motopiro'santa canon ataranta-
rahuë.

Panca ya'coanaro'sa sha'pi
hua'na quëran nipirinahuë',
cari pa'quiarahuë.

Hua'nanano'sa quëran pa'shin-
topirinahuë tëranta',
opa opantarahuë.

³ Pa'ton nininso' po'opisopita
carinquën a'notaranquën.

Co nohuitopiquëhuë' ma'sha
tapapisonta', a'notaranquën.

Sinioroco ninahuëso' nitota-
maso marë' napotaranquën.

Israiro'sa Yosënënaco ni'ton,
nininën acotëranquën.

⁴ Piyapinëhuë Cacopo itopiso'
nosoroato napoarahuë.

Israiro'santa huayonahuë ni'ton,
piyapinëhuëpita.

Inapita nosoroato nininën
quëran nohuitaranquën.

Ca nohuanton copirno acoatë-
nënquën noya noya ni'sari-
nën.

Quëmaso' co nohuitopiranco-
huë', napotëranquën.

⁵ Ca mini Sinioroco. Co a'na
ya'huërinhuë'.

Casáchin Yosëco.

Co quëma nohuitopirancohuë',
ca nohuanton míso ahuë-
taran.

⁶ Ya'ipiya quëran nitotacaiso
marë' catahuararanquën.

Pi'i pipirinso parti ya'huëpiso-
pita,

pi'i ya'coninso parti ya'huëpiso-
pita, inapitanta nitochina'.

Casáchin Sinioroco ni'ton, co
a'na ya'huërinsohuë', nito-
china'.

⁷ Ca nohuanton tahuëri
ya'huërin.

Ca nohuanton chachin tashinta
ya'huërin.

Ca nohuanton noya ya'huëpi.
Ca nohuanton chachin ma'sha
onpopi.

Ca Sinioroco, ya'ipi inapita
acorahuë.

⁸ Cari inápa quëran piyapi'sa
isoro'paquë no'tëquénáchin
yonquicaiso marë' catahuara-
rahuë.

Catahuarahuëso',
poroncayo inápa quëran anotë-
rinso pochin nisarín.

Chitoro quëran o'nan anotë-
rinso pochin nisarín.

Napohuachina isoro'paquëso',
sha'pisopita nitërinso pochin
cha'ëcaiso ya'huëapon.

Nitërinso' pirayan yancotërinso
pochin
noyasáchin nicacaiso'
ya'huëapon," itërin.

**Inaora nohuanton Yosë
nani ma'sha acorínso'**

⁹ Ina quëran Sinioro taantarín:
"Minë', yonsha, inapitaso', co
onporonta hua'anën noca-
naton:

¿Ma'cha quëmanta nisaran
nicaya?' co itërinhuë'.

Naporahuaton:
'Quëmaso' co nito sacatëran-
huë', co itërinhuë'.

¹⁰ Inapochachín hua'huaro'santa',
co pa'pina no'huicaiso ya'huë-
rinhuë':

¿Ma'marëta hui'naranco ni'ton,
isoro'paquë po'sarahuë?' co
ta'caiso ya'huërinhuë'.

¹¹ Caso Sinioroco noyasáchin
ninahuë ni'ton, Israiro
chinotërinco.

Carima canpitaso', piyapinëhuëpita
nicamaso marë' acoranquëma'.

Hui'nahuëpita ma'sona onpota'-
huaso' yonquirahuëso',
jco naniarin quëran huarë' nata-
namacoso ya'huërinhuë'!

Ma'sona nicaca'huaso marënta',
jco canpita camaiamacoso
ya'huërinhuë'!

¹² Cari isoro'pa' ninahuë. Ya'ipi
piyapiro'santa cari ninahuë.
Pi'iro'tënta', cari në'mëtë pëi
ótënatë pochin acorahuë.

Ca camaitërahuë quëran ya'ipi
tayloraro'sa ya'huërin.

¹³ Pirsia copirno Siro itopiso
ca nohuanton ya'conaton minsë-
tapon.

Ma'pitaso yanipachina, co sacai
quëran nisáponhuë'.

Ina camaitërin quëran Quiro-
sarin anoyataantapona'.

Inaso ninano', ca ninanonëhuë.
Co pahuëre ma'pataponahuë',
piyapinëhuëpita quëpapiso'
a'papon.

Co manta nicanapirinahuë',
a'papon.

Ca Sinioroco ya'ipi nanitapato
napoarahuë," tënin.

¹⁴ Naquëranchin Sinioroso'
israiro'sa nontaton itapon:
"Iquipitoquë imin camayoro'sa
ya'huërinso',
Itiopiaquë nicatono'sa ya'huë-
rinso',

Sapaquë ya'huëpisopitanta
naporopi mashoráchin nicapona-
raihuë', të'huataponënuëma'.
Të'huatatënëma', canpitarë
anoyatapona'.

Inapoatoma canpita piquëran
pacacaiso marë', catinaquë-
tarama'.

Isonahuatona nosorochináchin
nontaponënuëma':

- ‘Canpitasáchin Yosë catahuarin-
quëma’.
- Co a'na ina pochin ya'huërin-
huë,’ itarinënuëma,’ itërin.
- ¹⁵ Sinioro quëmaso!, co a'ninquë-
chin ya'noranhue’!
- Napoaponahuë!, israiro'sacoi
nicha'ërancoi.
- ¹⁶ Ya'ipi mamanshi nina'piro'saso',
taparo nicapona’.
- Mamanshinënari co catahua-
rinhuë ni'ton, naní quëran
tëhuayatapona’.
- ¹⁷ Israiro'sanpoaso nipirinhue’,
Sinioro nicha'ërinpoa’.
- Ya'huëmiatacaso marë’ nicha'ë-
rinpoa’.
- Co onporonta taparo nisarëhuahuë’!
- ¹⁸ Sinioroso! Yosë ni'ton, pi'iro'të
acarin.
- Isoro'panta acohuachina, noyá
acarin.
- Co topinan nicacaso marë’
acarinhuë’!
- Piyapiro'sari ya'huëtacaiso
marë’ acarin.
- Ina chachin nontatonpoa’:
“Caso Sinioroco.
- Co a'ninquëchin ya'norahuë’. Co
a'na ca pochin ya'huërinhuë’!
- ¹⁹ Ma'sona yanipatora, co po'oana
quëran nonato naporahuë’!
- Cacopo shinpitanquëmanta’:
‘Topinan tëranta chinotoco,’ co
itëranquëmahue’!
- Caso Sinioroco noya coisë
pochinco ni'to,
no'tëquënáchin nontëran-
quëma,’ itërinpoa’.

**Siniorori mamanshiro'sa
patëntërinso’**

- ²⁰ Naquëranchin Sinioro nontaan-
tarinpoa’:

- “Canpitaso ta'huantamaso nipi-
rinhuë’, cha'ëramasopita
huëcatoma niyontonco sha'hui-
chinquëma’.
- Na'a piyapi ya'huërin co manta
yonquipisohue’!
- Inapitaso! nara quëran
mamanshi nipiso
pitënahuatona ichiconipi.
- Inapitaso! co pi'pian tëranta
nicha'ëcaso! nanitopihuë’!
- Napopirinhue’, ina chinotatona
nontopi.
- ²¹ Huëco pa'ahua coisëquë.
No'tëquën yonquihuatama’,
a'paniaramaco:
¿Inta caniaritërin quëran
ma'pitaso onpocaso! nani
sha'huirin?
¿Inta iráca quëran huarë’
inapita sha'huirin?
Ca mini Sinioroco ni'to, inapita
nani sha'huirahuë’.
- Co a'na Yosë ca pochin ya'huë-
rinhuë’!
- Casáchin no'tëquën yonqui-
rahuë’.
- Casáchin nanitërahuë minsëtato
nicha'ëta'huaso’.
- ²² Nisha nisha parti isoro'paquë
ya'huëramasopita,
huëco caquë nicha'ëinquëma’!
- Casáchin Yosëco ni'to, pa'pi
áquë ya'huëpiramahuë’,
huëco’.
- ²³⁻²⁴ Caso Yosëco ni'to,
nani sha'huirahuë ya'ipi inimi-
conëhuëpita minsëca'huaso’!
- Nani sha'huirahuë ni'ton,
napoarahuë’.
- A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa
isonatona chinotarinaco.
- ‘Quëmasáchin Yosënuë,’ itato-
naco chinotarinaco.

Inapotatonaco: 'Sinioroíchin
no'tëquën yonquirin.
Inaíchin chini chiníquën nanan-
tërin,' taponá'.

Ya'ipi no'huirincosopitaso',
taparo nicapona'.

²⁵ Israiro'saso' cari catahuarahuë
ni'ton, no'tëquën yonquia-
pona':

‘¡Ma noyacha Sinioro imatëhua
naporëhua paya!’
tëcapona,” ténin.

**Papironia mamanshiro'sa
quëran Yosë chini
chiníquën nanantërinso'**

46 ¹Piri mamanshi itopiso',
nopanpitërin.

Nipo mamanshi itopisonta',
no'paquë anotërin.

Pë'tahuaro'sa aipi mamanshiro'-
saso' quëpapi.

Pa'pi quëquëmpi ni'ton, pë'ta-
huaro'sa canotopi.

² Mamanshiro'saso', nonpin
yosëro'sa'.

Napoaton nanitopi nopanpita-
caiso',
no'paquë anotacaiso', inapo-
caiso'.

Co inahuara tëranta nanitopi-
huë' cha'ëcaiso'.

Inimicoro'sari inahuanta quëpa-
pona'.

³ Yosë chachin naporin:
“Cacopo quëran pipiramasopita
natanco'.

Ya'ipi israiro'sa quëparitëra-
maso' natanco':

Co'huara nasichátërapomahuë',
carima pë'pëatë pochin quëpa-
ranquëma'.

Ipoatë pochin quëpatënuëma
a'pairanquëma'.

⁴ Mashotohuatamanta', inacha-
chin nitáponquëma'.

Acasáchin nipomarahüenta',
inachachin nitáponquëma'.

Carima ninanquëma'.

Carima chachin pë'pëatë pochin
quëparáponquëma'.

Carima achiniaranquëma'.

Carima chachin nicha'ësarán-
quëma'.

⁵ ¡Co inso tëranta ca pochin a'na
ya'huërinhuë'!

¡Co a'na ca pochin nininso
ya'huërinhuë'!

⁶ A'naquën, tanpanantëna quëran
na'a oro ocoipi.

Pratanta ocoiatona pë'tënanquë
pë'tëmpi.

Ina quëran hua'naquë sacatë-
rinso' yonípi.

Inari mamanshi nitohuachina,
monshorahuatona moshapi.

⁷ Ina quëran pitënahuatona',
acopiquë acocaiso marë'
quëpapi.

Inapotohuachinara, inaquëran-
chin ya'huëárin.

Chiníquën nontopirinahuë', co
a'panitërinhuë'.

Parisitatona co napion ancanto-
pirinahuë',
co nanitërinhuë' nicha'ëcaso'.

⁸ Canpitaso oshahuano'san-
quëma'.

Ama ninonpintocosohuë', noya
yonquico'.

⁹ Iráca quëran huarë' nani ma'sha
onpopiso' yonquico'.

Casáchin Yosëco. ¡Co a'na ca
pochin ya'huërinhuë'!

Caso Yosëco. ¡Co insonta a'na ca
pochin ya'huërinhuë'!

¹⁰ Tahuëri caniaritërin quëran
huarë'

ta'huantacaiso' sha'huitërahuë.
A'na tahuëri ma'sona onpo-
caiso'

iráca quëran huarë' sha'huitë-
rahuë'.

Ma'pitasona nica'huaso' yonqui-
huatora, ina inachachin
nisarin.

Ma'sona nica'huaso' yonquira-
huësopita, nisarahuë.

¹¹ Pi'li pipirinsó parti a'nara
quëmapi ya'huëapon.

Tahuëri nanihuachin, përápato
huë'sarin.

Inaso' huë'pachin,
panca onian áquë quëran
huë'sarinso pochin nisarín.

Ya'ipi yonquirahuësopita inari
nicapon.

Ma'sona nica'huaso' nani
yonquirahuë.

Yonquirahuëso chachin
ya'huëapon.

¹²⁻¹³ Canpitaso', co natantochiná-
chihuë' cancantërama'.

Napoapomarahuë', noya
natanco'.

Canpitaso naporama':
'Co nimara a'naroáchin Yosë
nicha'ësarínpoahuë',
tënama'.

Napopiramahuë', co hua'quiya
quëranhuë',

nicha'ëca'huanquëmaso marë'
ma'sha nisarahuë.

Co hua'quiya quëranhuë',
nicha'ësarínquëma'.

Quirosarínquë ya'huëpisopita
cari nicha'ësarahuë.

Ya'ipi Cota huëntonquë ya'huë-
pisopitanta', napotarahuë.

Isairo no'paquë ya'huëpisopita
noya noya ya'norahuëso',
a'notarahuë,' ténin.

**Sinioro piyapinën, nisha
nisha piyapi'sa a'pintatë
pochin nitarinsó'**

49 ¹Sinioro piyapinën naporin:
"Marë so'tono'saquë ya'huë-
ramasopita natanco'.

Aquë naciono'saquë ya'huëra-
masopita noya natanco'.

Caso Sinioro marë' pënëntë-
rahuë.

Co'huara nasichátërasocohuë',
ina marë' Sinioro acorínco.

Yo'nanquë nicasoco chachin
ninínëhuë acotochinarínco.

²Sahuëni noyá to'narëso pochin
chiníquën nanantato nanamën
sha'huica'huaso marë'
acorínco.

Ama ma'sha onpotiinacosó
marëhuë'

imirin quëran chachin pa'poya-
rarínco.

Sontaro pë'chínan shinërë tapa-
rínquë acorínso pochin,
ina marë' sacata'huaso'
acorínco.

³Sinioro chachin nontatonco:
'Quëmaso' Isairónquën. Piyapi-
nëhuënquën.

Quëmá quëran noya noya nina-
huëso' a'noarahuë,' itërinco.

⁴Caso nipirínhuë napopirahuë':
'Topinan quëran caso chiníquën
sacata canotomarahuë,'
topirahuë.

Napopirahuë Sinioroso', onpo-
pinsona sacatërahuëso nito-
tërin.

Tëhuënychachin Sinioroso',
chiníquën nanantërin.

Chíníquën nanantaton, no'të-
quën acanararínco.

⁵Sinioroso' Yosënhuë ni'ton,

noya nica'huaso marë' achi-
nirinco. Ina marë' noya
ni'ninco.
Mamahuë yo'namënguë nica-
soco quëran huarë',
ina piyapinën nica'huaso marë'
acorinco.
Israiro'sa ca quëran Sinioro
chachin tahuërëtaantatona',
imaantacaiso marë' acorinco.
Inapitaso Cacopo quëran pipipi-
sopita ni'tona',
inapocaiso marë' inapotërinco.
⁶ Ina Sinioro chachin sha'huitaan-
tarinco:
'Cacopo quëran pipipisopita
huëntono'sa', quëmari
anoyataantapon.
Inimicoro'sari quëpapirinahuë',
quëmari ayontoantapon.
Napoaponahuë', co inaíchin
nicacaso marë' acoranquën-
huë',
nisha piyapi'santa a'chintaton,
anohuitaancoso marë' acoran-
quën.
A'pintërëso pochin nanamëhuë
anitotaran.
Ya'ipi parti piyapi'sa cha'ëcaiso
marë' a'chintëra'piapon,'
itërinco," tënin.
⁷ Sinioroso' nicha'ëtona'pi.
Sinioroso' noyasáchin ninin
ni'ton, Israiro chinotërin.
Ina chachin piyapinën nontaton:
"Quëmaso' nisha piyapi'sa noca-
miatarinquën.
Nisha nisha piyapi'sa no'huia-
rinquën.
No'huitërayaro'sa hua'anënta-
tëinquën asacatarinquën.
Inapotopirinënguënhuë',
copirnoros'a', hua'ano'sa inapita
ni'sarinënguën.

Noya nicatënënguën huani-
pona'. Huanipi quëran
moshapënën.
Caso Sinioroco. Noyasáchin
ninahuë ni'ton,
Israiro chinotërinco. Carinquën
huayonanquën.
Napoaton sha'huitëranquënso-
pita ananiarahuë," itërin.
⁸ Siniorori chachin napotaantarin:
"Nohuantasënguën chachin
catahuanquën. Nontohua-
tanco natanaranquën.
Yanicha'ëranquën ni'ton, cata-
huanquën cha'ëcaso marë'.
Quëmá quëran israiro'sarë'co
anoyata'huaso marë'
carinquën pa'poyaranquën.
Inapohuato, ya'huëpiso no'pa'
noya noya acoantarahuë.
Inimiconënapitari no'panëna
tapitopirinahuë',
piyapinëhuëpitari chachin
hua'anëntaantapona'.
⁹ Minsërahuatona quëpapisopita,
quëmari sha'huitapon:
'Ipora quëran huarë' noya paco
huachi,' itaran.
Tashinanquë pochin ya'huëpi-
sopitanta': '¡Ya'noco huachi!'
itaran.
Inapotohuatan, nani ira pirayan
pastoro'sa quënanapona'.
Tomaro'të motopiro'saquënta',
pë'tahuanëna coshoro ya'huë-
tapon.
¹⁰ Co huachi tanaponahuë'. Co
huachi yamoroaponahuë'.
Co pi'iri tëranta pi'caton aparit-
sitaponhuë'.
Cari nosoroato insëchinsona
pacacaiso', a'notapo.
Huinano'sa ya'huërinquë cari
quëpapo.

¹¹ Motopiro'sataquëchin ira acoarahuë.

Iraro'santa ya'huërinso', noya noya acoarahuë.

¹² ¡Ni'cochi huachi! ¡Pa'pi áquë quëran huë'sapi!

A'naquën norti parti quëran, a'naquëonta pi'i ya'coninso parti quëran,

a'napitanta Sinin no'pa quëran huë'sapi.

¹³ Pi'iro'tëquë ya'huëpisopita, capa cancanchina'.

Capa cancantatona': 'yai,' chara'ina'.

Isoro'paquënta', inapochachin capa cancanchina'.

Motopiro'sa quëran huarë' piya-pi'sa pochin capa cancantatona', 'yai,' chara'ina'.

Siniro piyapinënpita parisitapiso', inari noya acoantarín.

Nosoroaton napotarin ni'ton, ina pochin nico'," itërin.

Ya'huëpiquë chachin israiro'sa huënantacaiso', sha'huirinsó'

¹⁴⁻¹⁵ Quirosarin yonquiaton Yosë naporin:

"Canpitaso Quirosarinquë ya'huëramasopita naporama':

'Siniro a'porincoi. Yosënhuëi nipirinhuë',

naniantërincoi huachi,' tënama'. Napopiramahuë',

sanapiso co onporonta hua'huin nanaiantërinhuë'.

¡Co onporonta nosororinso tananpitërinhuë'!

Inaso hua'huin naniantopirinhuë tëranta',

carimaso co onporonta naniantaranquëmahuë'.

¹⁶ Carima hua'anëntatëinquëma', nininëma imirahuëquë ninshitërahuë.

Nahuanquë ninshitopinan pochin ya'huërárin.

Ninanonëma pairapiramasonta', yonquirárahue.

¹⁷ Ninanonëma ata'huantacaiso marë'

manorahuatona huëcapairinëma'.

Noya acoantacaiso marëso', mano manorahuatona huëcapaiponëma'.

Ata'huantërinquëmasopita, nani pa'pi huachi.

¹⁸ Quirosarinquë ya'huëramasopita itohuaran itohuaran noya notë-toco'.

Nisha nisha parti israiro'sa quëpapisopita huëantarapi.

Caso Siniroco ya'huëárahue ni'ton,

no'tëquën sha'huitaranquëma':

Ya'ipi israiro'sa huë'pachina, nitapaantaranso pochin acoarinën.

Nanon yaso'yaton nitaparinso pochin nitarinën.

¹⁹ Canpitaso no'panëma tapimiatopi.

Inapotopirinahuë',

notohuaro na'asarama ni'ton,

no'panëma pahuan pahuantaponquëma'.

Ninanonëma ata'huantopisopitaso', nani áquë huëshirama'.

²⁰ A'naquën ya'huëhuano'sa quëpapi ni'ton,

ayataté pochin nitopiranhuë', huënantarahuatona',

quëmaora chachin sha'huítapönën:

‘Iso no'panênpoa co onpopin-
chin pancanayahuë'.
Onpopinquë tëranta', ya'huë-
ca'huaiso marë' acocoi,'
itaponën.
21 Napotohuachinëma',
canpitaso yonquinëmaquë
napoapoma':
‘¡Isopitaso', co ya'huëhuano'sa-
huë'!
Quirosarinquë ya'huëraisopi-
taso', quiquirinacoi.
Inapoatoi Quirosarinso', tanan-
huantárin patërai.
Co onpo na'aca'huaisohuë' nitë-
rinacoi.
Isopita huë'pisopitaso', co
isëquë so'sopihuë'.
¡Intohuaranso a'na huë'marai'!
tosarama',” tënin.
22 Sinioro naporin:
“Ni'quë'. Nisha nisha piyapi'sa
nisha nisha parti ya'huëpiso',
camaiato sha'huitarahuë.
Imirahuë quëran a'notërëso
pochin inapita nitarahuë.
Quirosarin ya'huëhuano'sa
iporahuatona
quëcacaïso marë' napotarahuë.
Sanapi nipisopitanta pa'mosora-
huatona',
quëcacaïso marë' napotarahuë.
23 Copirnorosanta hui'ninpita
pochin nitarinquëma'.
Inahua hui'ninpita sanapi nipi-
sopitanta',
nocomatënquëma aso'soarin-
quëma'.
Inapitaso' noya nicatënëma',
moshaponëma'.
Isonpi quëran no'paquë huarë'
monshorahuatona',
canpitasáchin natëinëmaso'
anitotarinënuëma'.

Inapoatona': ‘Tëhuënychachin
Sinioroso' chini chiníquën
nanantërin.
Naporahuaton inasáchin ninapi-
sopitaso',
co onporonta taparo nisapihuë',
tëcapona',” tënin.
24 Canpitaso quëparinëmaquë
napoarama':
“Chiníquën piyapi ahuëtatón
ma'sha maninsó',
¿incárita nanitërin osërëta-
caso'?
No'huitëraya nininsonta', piyapi
mapachina,
¿nanitërin inari ta'ananpicaso
ti?” tosarama'.
25 Sinioroso', naporin: “Nanitopi
mini.
Chiníquën piyapi ma'sha
maninsó nipurinhuë',
a'nari nanitërin osërëtacaso'.
No'huitërayanta canatërinso',
a'nari nanitërin matacaso'.
Inapochachin canta nisarahuë.
A'naquën ma'sha yaonpotohua-
chinquëma', cari chinitarahuë.
Cari chachin Quirosarin ya'huë-
huano'sa nicha'ësarahuë.
26 Aparisitërinëmasopita,
cari camaiarahuë inahuara
noshinëna capatë pochin
inahuara capini nitëpacacaïso'.
Huënnainënantá', huino o'otona
no'pipiso pochin
no'huitonënaquë co nitënorocai-
sohuë' camaiarahuë.
Inapotohuato, ya'ipi piyapiro'sa
nicha'ëranquëmaso' nitota-
pona':
‘Sinioro ni'ton, Cacopo quëran
pipipisopita nicha'ërin.
Chiníquën nanantatón naporin,'
tosapi,” tënin.

50 ¹⁻²Ina quëran Siniro napoan-
tarin:

“Israiro'sanquëma'.

Carimaso na'con yaa'chintatën-
quëma yonípiranquëmahuë',
co quënananquëmahuë'.

Përápíranquëmahuë', co a'pani-
ramacohuë'.

‘Nihuitërinso' pahuërëtacaso
marë'

pa'angatë pochin nitërinpoa',
topiramahuë'.

Oshahuanama ni'ton, pa'angatë
pochin nitëranquëma'.

Co natantochináchinhuë'
cancantëramaso marë'

a'poatë pochin nitëranquëma'.

¡Natëramaco naporini, carima
nicha'ëitëncuëmahuë'!

Marënta camaihuatora, a'naroá-
chin yanirin.

Irosanta yanitona', inotëro
taranapi.

Napohuachina, samiro'santa
yamorori tëpapon.

Inapoatona chiminpachina',
chanatapona'.

³Ca nohuanton pi'iro'tënta',
sëtohuachinara a'mopiso pochin
aya'norahuë'.

Sa'catën në'mëtë quëran
a'motatë pochin nitërahuë',
tënin.

**Siniro piyapinën
parisitaponahuë', ahuantërinso'**

⁴Siniro piyapinën naporin:
“Canotëresso pochin cancanto-
pisopita

achinicancanacaso marë',

Siniro a'chintërinco.

Nani tashiramiachin

ta'tato natanta'huaso marë'
catahuarinco.

⁵Yonquínahuan nica'huaso marë'
Siniro catahuarinco.

Anitotohuachincora, natërahuë'.
Natëtochináchin cancantërahuë'.

⁶Yahuihuihuachinacora, co
pinëhuë' apirarahuë'.

Shinoratënta yahua'tohuachina-
cora co apirarahuë'.

No'huitonaco ipirayatohuachi-
nacora,

co niquë' tahuërërahuë'.

⁷Siniro catahuarinco ni'ton,
no'huipirinacohuë', co manta
tënahuë'.

‘Co atapanarinacohuë', ta'to
chiníquën cancantërahuë'.

⁸Pa'poyarincoso', ca pirayan
nisarin.

¡Co inso tëranta ma'sha onpotë-
rahuë'!

Inso tëranta ma'sha onpotohua-
toso',

napopináchin coisëquë pa'itoi-
huë'.

¡Co insonta sha'huirapiincoso
ya'huërinhuë'!

Yasha'huirapihuachinacoso',
huë'sahuatona sha'huichi-
naco.

⁹Siniro chachin catahuarinco
ni'ton,

¡co insonta ana'intiincoso sha'-
huiponhuë'!

A'morëso', a'shini pë'yarinso
pochin,

inimicotërinacosopitaso',
ta'huantapona',” tënin.

**Quirosarinquë ya'huëpisopita
Siniorori nicha'ësarinso'**

52 ¹Naquëranchin Siniro
taantarín:

“Quirosarinquë ya'huëramaso-
pita,

capayatêrëso pochin cancan-
toco'.

Naporahuatoma chiníquën
cancantoco'.

Ninanonëmaso', Yosë nina-
nonën.

Noya noya nininso' a'morëso
pochin nitapaco'.

Inpioro'saso', co huachi ya'con-
tarinquëmahüë'.

² Quirosarinquë ya'huëramaso-
pita, ¡huanico huachi!
Sëtatoma amocanquë nita'satë-
rama'.

Inaporamaso', nipa'tanco'.

Tapan iniquiaton, hua'anënta-
caso shiranëinquë
huënsëpisopita pochin cancan-
toco'.

Quirosarinquë ya'huëramaso-
pita,
hui'napiinquëma nipomarahüë',
inimicoro'sa macatënëinquëma',
naraqüë tonpoconotërinën-
quëma'.

Inapotërinëinquëmaso', pa'coico'.
Co huachi hua'anëntërinëinquë-
masohüë'
nitotacaiso marë', inapoco'.

³ Inimiconëma quëpainëmaso
marë'
co pi'pian tëranta', pahuërë
ma'patërahuë'.

Napoaton hua'anëntaanta'huan-
quëmaso marë'
co pi'pian tëranta pahuërëta'-
huaso ya'huërinhuë',” tënin.

⁴ Yosëso chini chiníquën nanan-
taton naporin:
“Piyapinëhuëpita ya'nan pa'pa-
chinara,
Iquipitoquë'ton pa'pi.
Inaquë nisharo'sa pochin yaca-
patopi.

Ina piquëran asiriario'sari
topinan quëran aparisitopi.

⁵ Iporaso nipirinhüë', papiro-
niario'sari ya'huërë',
topinan quëran aparisitapi
ni'nahuë'.

Hua'anëntatona': ‘Ma noyacha
quiyaso' ninai paya,’ tosápi.
Napoatona apira apira pinori-
naco.

⁶ Napopirinhüë',
tahuëri nanihuachin piyapinë-
huëpita nitotapi.
‘Sinioro chachin canpoaso'
nontërinpoa',’ tosapi,” tënin.

⁷ ¡Ma noyacha ni'ton,
motopia'huaro'sataquëchin
noya nanan sha'huitaponpoa
canquiarin paya!
Sinioro nicha'ërinpoa ni'ton,
sano ya'huëarihua huachi.
Quirosarinquë ya'huëpisopita
itapon:
“Yosë chinotëramaso', copirno
ya'conin huachi,” tosarín.

⁸ Natanco'. Ninanonëma a'paipi-
sopita chiníquën sha'huirapi.
Napopináchin noncaroapi.
Canatohuachinara noncaropiso
pochin nisapi.
Onpopinsona Quirosarinquë
Sinioro huëantarínso',
inahuara ya'pirina quëran
chachin ni'sapi.

⁹ Quirosarin ninanoquë ya'huëan-
taramasopita,
capa cancantatoma cantaco
huachi.
Sinioro ayontoantarínquëma
ni'ton, inapoco'.
Nicha'ërinquëma ni'ton, inapoco'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa ni'tonëinquë
Sinioro chiníquën nanantërinso'
a'norin.

Yosënënpoa nicha'ërinpoaso',
ya'ipiro'paquë ya'huëpisopita
nitotapona'.

- ¹¹ ¡Papironia quëran pipico huachi!
Ama manta Yosëri amirotochiná-
chin ni'ninso' së'huacosohuë'.
Sinioro pëinënquë ya'huërinso-
pita quëpana'piro'sanquëma',
ama huachi oshahuaantacoso-
huë'.
¹² Napoaponahuë' yapipihuatama',
co manorahuatoma pipipoma-
huë'.
Co ta'arëso pochin nisaramahuë'.
Sinioro chinotërehuaso chachin,
ya'ipi parti pa'namaquë noya
a'pairinquëma'.

**Sinioro piyapinën
parisitaponahuë' canatërinso'**

- ¹³ Sinioro chachin naporin:
“Ni'co'. Piyapinëhuë ma'pitaso
nipachin, noya pipitarin.
Cari chachin noya nicato, noya
noya acoarahuë'.
¹⁴ Ya'pirin, nonën, inapita nishina-
huën nitopi ni'ton,
co huachi piyapi pochin ya'noa-
rinhuë'.
Napoaton notohuaro' piyapi'sa
pa'yanapona'.
¹⁵ Na'a nisha nisha piyapiro'sa
nisha nisha parti ya'huëpiso',
inari oshanën inquitaton noya
acoantarin.
Napoaton copirnorosarinta
ni'pachinara, tachiananta-
pona'.
Co incari tëranta sha'huitërin-
sohuë' ni'sapi ni'ton, napoa-
pona'.
Co onporonta natanpisohuë'
nitotapi ni'ton, napoapona',”
tënin.

53 ¹Noya nanan sha'huitërinën-
poaso' natanpirëhuahuë',
¡caraáchinpoa natëtërehua'!
Sinioro chiníquën nanantë-
rinso', ¡co insonta yanitotë-
rinhuë'!

- ² Sinioro nohuanton piyapinën,
co chiníquën nanantona'pi
pochin ya'noarinhuë'.
Naraa'huaya yaniroquë co noya-
tërinhuë'.
Inapochachin inanta', co noya
noyatarinhuë'.
³ Piyapi'sari nocanatona a'poa-
pona'.
Co noyahuë' nicatona chiníquën
aparisitapi.
A'popi ni'ton, pa'pi sëtatón pari-
sitapon.
Canpoarinta co ni'chináchin-
huë' cancantatëhua', noca-
nëhua'.
Co pi'pian tëranta noya yonqui-
rapirëhuahuë'.
⁴ Napoaponahuë', canpoa ya'huë-
rënamënpoa ina parisitërin.
Canpoa iquitacaso nipirinhuë',
inasá iquin natanin.
Canpoariso': “Yosëri ma'sha
onpotaton aparisitërin.
Ana'intaton, atapanin,” tosa-
rëhua'.
⁵ Napopirëhuahuë',
co natantochináchinhuë'
cancantërehuaso marë' ina
ohuanapi.
Co noyahuë' ninëhuasori
na'intërin pa'pi parisitarin.
Ina ana'intërin quëran noya nini-
catëhua ya'huaríhua huachi.
Ohuanpisopita quëran noyata-
ríhua'.
⁶ Ya'ipinpoa ohuicaros' chihuë-
piso pochin ninëhua'.

- Canpoara yonquirëhuaso
imatëhua naporëhua!
Naporirëhuahuë',
Siniorori co noyahuë' ninëhuaso
marë' inasá aparisitarin.
- ⁷ Inimiconënpitari aparisitohua-
china, co manta tosarinhue'.
Co pi'pian tëranta nonsarinhue'.
Carniroa'hua tëpacaso marë'
quëpapiso pochin nitapi.
O'huica ya'icaso marë' quëpa-
huachinara,
co manta tëninsohue' pochin
inanta', co manta tosarinhue'.
- ⁸ Co manta onpopirinhue', quëpa-
pona'.
Co insoari tëranta pa'poyara-
rinhue'.
“Ni'cona ma'sha onpotohua-
china,” co tosapihuë'.
Naraa'huaya hua'tatë pochin
nitapi.
Yosë piyapinënpita oshahuan-
piso marë' ina tëparapi.
- ⁹ Co onporonta nonpininhue', co
onporonta tëpatërinhue',
napoaponahuë', co noyahuë'
piyapiro'sa pirayan pa'pitapi.
- ¹⁰ Sinioro nohuanton parisitaton
co napion cancantarin.
Piyapi'sa oshanëna marë' ina
chiminin ni'quëhuarë',
hua'qui tahuëri ni'sarin.
Hui'ninpita pochin nipisopi-
tanta ni'sarin.
Ina naporin quëran Sinioro
yonquirinsopita noya
naniarin.
- ¹¹ Pa'pi parisitërinso piquëran:
“Tëhuëenchachin ya'ipi nani-
rahuë huachi,” tosarín.
Ina nitotaton noya cancantarín.
Sinioro piyapinënso', no'tëquë-
náchin ninin.

- Inapoaton na'a piyapi'sa
nicha'ësarín.
Co noyahuë' nipiso marë' parisit-
taton inapotarin.
- ¹² Napoaton Siniorori, chiniquéen
nanantopisopitarë' acoapon.
Chiniquéen nanantopisopitanta',
inari catahuapon canatacaiso'.
Canatohuachinara, inanta canatarin.
Inaora nohuanton chimininsó
marë' napoapon.
Naporahuaton, “co noyahuë'
nininsó marë' parisitërin,”
itopiso marë' napoapon.
Napotopirinhue',
na'a piyapi'sa oshanëna marë'
inaso parisitërin.
Naporahuaton,
oshahuano'sa catahuacaso
marë' Yosë nontërin.

Yosë nosoromiatërinpoaso'

- 54** ¹Quirosarin ninanoquë
ya'huëramasopitaso',
sanapi co hua'huana'pihuë
pochin nipiramahuë',
capa cancantatoma', noncaroco'.
Capa cancantatoma cantaco'.
Co huaitoma iquin natanpirama-
huë', Sinioro chachin naporin:
“A'popiso sanapi, so'yahuano'sa
quëran,
na'con na'con hua'huinpita
ya'huëtapon,” tënin.
- ² Në'mëtë pëi apancanatuahuachi-
nara, isopopi:
Co të'huatonaraihuë' në'mëtë-
ro'sa otënpi.
Noninënpita anaporopitopi.
Nara paintopisopitanta', noyá
pa'huacora'piapi. Inapopi.
Inapochachin canpitanta',
ya'huëramaso no'pa' apanca-
natoco'.

- ³ Inchinan quëran, apancanata-
rama'.
Ahuënan quëraonta inapota-
rama'.
Canpita quëran pipipisopita na'a
naciono'sa canapona'.
Ninanoro'sa
tanahuantapisopitanta',
ya'huëtaantapona'.
⁴ Ama të'huacosohuë'. Co tapana-
maso' ya'huëaponhuë'.
Co no'huiponënuquëmahuë'.
Nanon pochin nicapoma tapa-
namaso', naniantarama'.
Quëyoron pochin nicapoma
taparo ninamaso',
co huachi yonquiamahuë'.
⁵ Nininquëmaso', sa'atatë pochin
nitarinquëma'.
Inaso' nininën, Siniro ya'ipi
nanitaparinso'.
Inaso' Yosë, noyasáchin ninin
ni'ton, Israirori chinotërin.
Ina nicha'ërinquëma'.
Ya'ipi isoro'pa' hua'anëntaton
napotarinquëma ni'ton,
ya'ipi inapita naniantarama'.
⁶ Nanon so'yahuan so'ini a'po-
huachina, na'con parisitërin.
Ina pochachin canpitanata Yosë
marë' nipiramahuë',
inaso nosoroatënuquëma
hua'anëntaanta'inquëmaso
marë' përaantarinquëma':
⁷ "Co hua'qui marë' a'poranquë-
mahuë'.
Inapotopiranquëmahuë', noso-
romiatatënuquëma
naquëranchin maantaranquëma'.
⁸ A'nanaya no'huitó tënahüëquë,
na'pitatë pochin nitëran-
quëma'.
Napoaporahuë', co hua'qui
marë' naporahuë'.

Nosoromiatatënuquëma',
yonquiantaranquëma',"
tënin Siniro nicha'ërinquë-
maso'.

- ⁹ Ina quëran Siniro taantarin:
"Pacon pa'ninso piquëran iráca
Noi sha'huitërahuë':
'Caso Yosëco ni'to, no'tëquën
sha'huitaranquën.
Ipora quëran huarë' co huachi
iso pochin
pacón isoro'pa' imotaantapon-
huë', itërahuë'.
Ina napotërahuëso chachin canpi-
tanta sha'huitaranquëma'.
Co huachi no'huiantaponquë-
mahuë'.
Co huachi ma'sha
onpota'huanquëmaso',
sha'huitaantaponquëmahuë'.
¹⁰ Motopiro'sa nacontopirinahuë
tërantá',
motopia'huaro'santa nipa'tanpi-
rinahuë tërantá',
nosororranquëmaso', inachachin
nisápon.
Noya ninicatëhua ya'huëcaso
marë', nani canpitaro'co
anoyatërahuë'.
Naporëhuaso', co onporo tapia-
rahuë'.
Siniro nosororranquëmaso
naporin," tënin.

**Onpopinsona nasha
Quirosarin acoarinso'**

- ¹¹ Siniro naporin:
"Quirosarin ninanoso', sëtoro
nisárin.
Panca ihuani të'yatërinso
pochin ninin.
Co incari tërantá
noya nontatë achinincancanëso
pochin nitërinhuë'.

- Napoápirinhuë', anoyataantacaso marë'
 yara na'pi pa'ton nininsoquë
 anoyataantarahuë.
 Pairanën paquëmarinsonta',
 sapiro na'pi quëran acoarahuë.
¹² Torinënpitanta', nopi itopiso'
 na'pi quëran, acoarahuë.
 Ya'coananënpitanta', piro
 itopiso na'piro'sa quëran
 acoarahuë.
 Pairanënpitanta nisha nisha
 pa'ton nininsopita
 na'piro'sa quëran acoarahuë.
¹³ Ya'ipi inaquë ya'huëcaiso nipi-
 sopita cari a'chintarahuë.
 Ya'ipi inaquë ya'huëpisopitaso',
 noya ya'huëatona sano ya'huëa-
 pona'.
¹⁴ No'tëquënáchin nicatona chiní-
 quën nanantapona'.
 Co inso tëranta hua'anëntarin-
 quëmahüë' ni'ton,
 co tël'huaramahuë'.
 Co tël'huaatoma nisha nisha
 yonquiaramahüë'.
¹⁵ Insosona yaahuëhuachinquën,
 co ca nohuanton napoarinhüë'.
 Pashita'papirinënuëonta',
 quëmari minsëaran.
¹⁶ Ni'quë'. Cari hua'na camayo
 ninahuë.
 Inaso', pënaya ahuënarataton
 sacatërin.
 Hua'na asoquirahuaton, ahuë-
 tacaiso marë' ohuarapiso
 ninin.
 Ahuëtatón tiquitona'pinta', cari
 ninahuë.
 Tiquitohuachina, na'con tapi-
 tërin.
¹⁷ Napoaponahuë', co inso tëranta
 ata'huantiinquëmaso marë'
 hua'na acoapohuë'.

Insosona sha'huirapihuachin-
 quën,
 quëmari acopitëra'piapon.
 Inpitasona natëhuachinaco, ca
 nohuanton minsëtapona'.
 Siniro chachin naporin," tënin.

**Noya catahuainpoaso
 Siniro sha'huirinso'**

- 55** ¹ Siniro tënin:
 "Yamororëso pochin
 cancantohuatama',
 huëco anoyacancanchinquëma'.
 Co coriqui ya'huëtopirinquëma-
 huë', catahuararanquëma'.
 Nontohuatamaco cosharo achi-
 nitërinso pochachin
 achincancanaranquëma'.
 Huino, ohuaca sho'shoi', inapita
 achinitërinso pochin
 asanocancanaranquëma'.
² Noya natanpatamaco,
 noya coshatëresó pochin acoa-
 ranquëma'.
 Cosharomia co achinimiatërin-
 quëmahüë'.
 ¡Co topinan quëran pahuëretatë
 ma'patacaso ya'huërinhuë'!
³ Huëcapairahuatomaco noya
 natanco'.
 Natanpatamaco nanpiarama'.
 Tapi nosoroato nani sha'huitërahuë.
 Ina nanicaso marë' canpitaro'co
 anoyatomiatarahuë'.
⁴ Nisha nisha piyapiro'sa napora-
 huëso' sha'huitacaso marë',
 cari ina acorahuë.
 Nisha nisha parti ya'huëpisopita
 hua'anëntatón a'chintacaso
 marë' acorahuë.
⁵ Natanco isairio'sanquëma'.
 Canpitaso nisha piyapiro'sa
 co nohuitapomarahuë', përasa-
 rama'.

Nisha nisha naciono'saquë
 ya'huëpisopita
 co nohuitopirinëmahué',
 ta'arë'nachin huëcapaiarinën-
 quëma'.
 Caso Sinioroco noya ni'nan-
 quëma ni'ton,
 napotarinëinquëma', ténin
 Sinioro.
⁶ Sinioroso', co áquë patërinpoa-
 huë'.
 Yonipatëhua quënanarigua'.
 Nontohuatëhua', natanarinpoa'.
⁷ Co noyahuë' nipisopita, co
 noyahuë' nipiso' a'poina'.
 Nitapicancanpisopitanta',
 co noyahuë' yonquipiso'
 a'poina'.
 Yosë chachin tahuërëtaanta-
 toma', natëantaco'.
 Inaso noya ni'ton, oshanëma
 inquitarinquëma'.
⁸⁻⁹ Sinioro chachin naporin:
 "Caso co canpita pochin yonqui-
 rahuë'.
 Ma'pitaso yanipato, co canpita
 pochin caso ninahuë'.
 Pi'iro'tëso isoro'pa quëran
 áquë ni'ton, co nincantochiná-
 chinhuë'.
 Inapochachin canpitanta nisha
 nisha yonquirama ni'ton,
 co onporonta ca pochin
 yonquiamahuë'.
 Co ca pochin ma'sha nisarama-
 huë'," ténin.
¹⁰ Ina quëran Sinioro taantarín:
 "Ocai', o'nan, inapitaso inápa
 quëran anotërin.
 Napohuachina co topinan
 panantarínhuë'.
 Isoro'pa' ashiprotaton anoya-
 tërin,
 ya'pirin apaporin, naporin.

Nitohuachina, ya'pirin shaca-
 caiso ya'huërin.
 Cosharonta ya'huërin huachi.
¹¹ Inapochachin nonahuësonta',
 co topinan caquë huënantarin-
 huë'.
 Inaso', ca nohuantërahuëso
 nisarín.
 Ma'sona camairahuëso nisarín.
¹² Canpitaso quëparinëma quëran,
 noya cancantatoma huënanta-
 rama'.
 Ya'huëramaso no'paquë chachin
 sano cancan quëran huënanta-
 rama'.
 Motopiro'sa', motopia'huaro'sa',
 inapitanta
 piyapi pochin capa cancanta-
 tona cantapona'.
 Ya'ipi nararo'santa piyapi
 pochin pincaropona'.
¹³ Sarsaro'sa ya'huërenamën, pino
 nararo'sa a'shinapon.
 Ihuatatëro'sa ya'huërenamën,
 arayan nararo'sa a'shinapon.
 Inapohuato: '¡Ma noyacha Sinio-
 roso paya!' tëcapona'.
 Ina pochin acorahuëso', ya'huë-
 miatapon.
 Co incari tëranta ata'huanta-
 ponhuë'," ténin Sinioro.

**Yosë nohuantërinso pochin
 ayonacaso ya'huërinso'**

58 ¹ Sinioro sha'huitërinco:
 "Ama manta të'huatonhuë'
 chiníquën nonquë'.
 Tronpita pihuihuachina irininsó
 pochin niquë'.
 Piyapínëhuëpita co noyahuë'
 nipiso marë' pënëinquë'.
 Cacopo quëran pipipisopita
 oshahuanpiso marë' inapotëquë'.
² Isopochin sha'huitëquë':

- ‘Canpitaso nani tahuëri yonquiramaco.
 Imatomaco onpopinsona nanpicamaso' nitotërama'.
 Napoaton noya cancantarama'.
 Noyasáchin nina'piro'sa pochin ninama'.
 Camaitërahuësopitanta',
 co naniantëramasohuë pochin ninama'.
 No'tëquénáchin pënëna'huanquëmaso' nohuantërama'.
 Natëtomaco noya ancantëramaso pochin ninama'.
- ³ Inapopiramahuë naporama':
 “Ayono nipirëhuahuë', ¡co Yosë tahuërëtërinpoahuë'!
 Inaso co cancantopirinpoahuë', ¡ma topinanta ayonatëhua paritätáparihua!" tënama'.
 Ayono tahuëri nipirinhüë', canacamaso marë' sacatërama'.
 Inapomatoma piyapinëmanta', na'con na'con aparisitërama'.
- ⁴ Ayono tahuëri nipirinhüë', nino'huitoma niahuërama'.
 Inapomatoma nitëniama huarë' niacorama'.
 Inapochin ayonatoma nontohuatamaco,
 co a'pania'huanquëmaso ya'huërinhuë'.
- ⁵ Canpitaso ayonahuatamara sëtërëso pochin ya'norama'.
 Shi'shinamatë pochin monshoáporama'.
 Sa'catën a'mosahuatoma', huariano aipi quëhuënama'.
 “Ina pochin nica'huaiso' Sinioro nohuantërin,” topiramahuë', ¡co ina caso nohuantërahuë'!
 “Inapoatë ayonacaso ya'huërin.
 Napohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa,” tënama'.
- ⁶ Ama ina pochin yonquicosohuë'.
 Co ina pochin ayono nicacaso ya'huërinhuë'.
 Noya nica'huanquëmaso marë' ayonahuatama', isopoco':
 No'tëquénáchin yonquirapitoma', a'napitanta noya ni'co'.
 Co manta onpopirinhüë' catinaquëtohuachina', parisitopi.
 Inapita pochin nitopisopita, i'shiritatë pochin nitoco'.
 Toro asacatohuachinara, onquënëquë nara oyontopi.
 Ina tonpotopiso' i'shiritatë pochin,
 piyapi'sa inapo aparisitapiso', nicha'ëco'.
 Ama huachi no'huitatoma piyapi'sa inapo aparisitocoso-huë'.
- ⁷ Cosharo ya'huëtërinquënso', pahuantërinso' quëtëquë'.
 Sa'ahuario'sa co pënëna ya'huëtohuachinarahüë',
 canpitari pëinëmaquë ichiya'huëco'.
 A'mocaiso pahuantohuachina', quëtoco'.
 A'napita catahuachináchin cancantoco'.
- ⁸ Napohuatama', noya noya ya'huëarama huachi.
 Tahuërihuachina pi'i a'pininso pochin nicapon.
 Nisha nisha ma'sha onporamasopitanta', co shia noyatarinhüë'.
 Naporo' noyasáchin ninamaso', quëchitaton quëpaatë pochin nitarinquëma'.
 Huënaratërahuësonta imaatë pochin nitarinquëma'.

- ⁹ Naporó' tēhuēnchinso' nontohuatamaco, a'paniaranquēma'.
Catahuahuanquēmaso marē'
chiníquēn nontohuatamaco,
carimanta', a'panitēnquēma
catahuaraanquēma'.
Co'so huachi a'napita aparisito-
huatanhuē',
co huachi no'huihuatanhuē',
co huachi nonpinapihuatanhuē',
¹⁰ tanapisopita a'cacaso marē'
sacatohuatan,
a'napitari aparisitērinso ma'sha
pahuantohuachin catahuahuatan,
tashinantērinquē nanparin a'pi-
ninso pochin nisaran.
Camotēchin pi'i a'pininso
pochin nisaran.
¹¹ Carima no'tēn ira quēpatáponquēma'.
Co piyapi ya'huērinquēhuē
niponahuē',
natēaquē huarē' a'caponquēma'.
Ca nohuanton chiníquēn nisarama'.
Yancoro' noyá oporapitēreso
pochin nisarama'.
Huinan co yanirinsohuē pochin
nisarama'.
¹² Canpitaso pēiro'sa ohuatopiso',
pairaro'sa ohuatopiso', inapita
anoyataantapoma'.
Iráca simintonēn acopisonta',
noya noya acoantapoma'.
Napoaton nohuitatēnēma':
"Paíra ohuatopiso' anoyatona'-
piro'sa."
"Pēiro'sa ohuatopiso' anoyato-
na'piro'sa,"
itaponēma', itēquē', itērinco.

**Sahuato tahuēri yonquiaton
Sinioro a'chininso'**
¹³ Sinioro naporin:
"Sahuato tahuēri nanihuachin,
noya nicaton chinotēquē'.

- Chinotamacoso tahuēri ni'ton,
ama canacaso marē' sacatēquē-
sohuē'.
'Ina tahuēriso', capa cancanta-
caso tahuēri,' tēquē'.
Naporó' Sinioro noya nicaton
chinotēquē'.
Inaso' noyasáchin ni'ton, chino-
tacaso ya'huērin.
Ama quēmaora yonquiranso-
pita nicatonhuē', ina tahuēri
noya ni'quē'.
Noya nicaton, ama ma'sona
nohuantēranso' niquēsohuē'.
Co canacamaso marēnta sacata-
caso ya'huērinhuē'.
¹⁴ Ina pochin ina tahuēri
ni'patama',
ca yonquiatomaco capa cancanta-
tarama'.
Ahuētatona canatohuachinara,
pa'yatacaiso marē' motopiro'sa
quēpatopi.
Inapita quēpapiso pochin
carimanta noya nisarama
ni'ton, quēpaponquēma'.
Cacopo quēran pipirama ni'ton,
ina no'pa' quētērahuēquē noya
noyatērinsopita a'capon-
quēma'.
Inapotohuatēnquēma',
capa cancantarama huachi,"
tēnin.

**Nasha Quirosarinquē noya noya
ya'huēcaiso ya'huēarinso'**

- 60** ¹ Cota huēntonquē, Quirosar-
rinquē,
inaquēpita ya'huēramaso', noya
natanco':
Sinioro noya noya nininso',
canpitarē nisarin.
Inaso', huēnaráchin huēnará-
chin a'pinarin.

Napoaton canpitanta', a'pininso
 ahuënaratarinquëma'.
² Ni'quë'. Isoro'paso', tashiri i'co-
 pitapon.
 Yaráton chitorori nisha nisha
 piyapi'sa imotapon.
 Canpitataquëso ni'pirinhuë',
 Sinioro a'pininso huënara-
 tarin.
 Inaso', canpitataquë noya noya
 ya'noarin.
³ Noyasáchin nicatora', tahuëri
 pochin nisarama'.
 Napoaton nisha nisha piyapi'sa
 huëcapayaponëma'.
 Tahuërianpitërëso pochin
 cancantëramaso marë',
 nisha nisha copirnoros'sa huëca-
 paiarinëma'.
⁴ Ya'ipi tahuitërinquëmaso', noya
 ni'co'.
 Niyontonahuatona huëcapaiari-
 nëma'.
 Hui'namapita áquë quëran huë-
 capayaponëma'.
 Sanapi'sa nipsisopitanta noya
 a'paiatona', quësapi.
 Iporahuatona quësapi.
⁵ Inapita nicator, capa cancanto-
 miataran.
 Marë so'tono'saquë ya'huëpiso-
 pita,
 ma'sha na'con na'con pa'tërinsó'
 quëshiarinëma'.
 Nisha nisha piyapi'sa ma'huana-
 tona hua'anëntopiso',
 quëtáponëma'.
⁶ Ya'ipi no'panëma nanirinquë
 chachin
 camiyo huëntono'sa pë'pë-
 tohuanáchin huë'sapiso
 ni'sarama'.
 Matian parti quëran, Ipa parti
 quëran,

ina quëranpita huë'sapi.
 Ya'ipi camiyoro'sa Sapa parti
 ya'huëpisonta',
 oro quësapi. Yonarin pochin
 nininsonta quësapi.
 “Sinioro ma'sona nipachina,
 noya noya ninin,”
 ta'caiso marë' napoapi.
⁷ Quitaroquë ya'huëpisopita,
 pë'tahua huëntono'sa quëshiarin-
 nënquëma'.
 Nipayoquë ya'huëpisopitanta',
 carniro huëntono'sa quëshiarin-
 nënquëma'.
 Ya'ipi inapita pë'tahua huën-
 tono'sa
 Sinioro artaronënuquë ina marë'
 a'notarama'.
 Inapohuatama', inaso noya noya
 ni'sarinquëma'.
 Inapita quëran Siniorosó',
 noyápiachin pëinën, noya noya
 acoapon.
⁸ ¡Ni'cochi pasopita! ¡Chitoro
 pochin co osharapihuë' huë-
 capona'!
 Nëpëro'sa hua'huatopiquë
 huë'sapiso pochin niriapi.
 ¿Ma'pitacha huëcatona napo-
 riagai?
⁹ Panca nancharo'sa napopiná-
 chin huëcatona naporapi.
 Tarsis ninanoquë nipsisopita
 quëchitëriapi.
 Aquë quëran Quirosarin ya'huë-
 huano'sa quësapi.
 Oronëna', pratanëna', inapitarë
 chachin huë'sapi.
 Sinioro noya nicatora quëta-
 caiso marë' napoapi.
 Inaso' Yosë noyasáchin ninin.
 Napoaton Israirori chinotërin
 Ina mini noya noya acoarin-
 quëma huachi.

- ¹⁰ Nisharo'sari Quirosarin
 pairanën anoyataantapona'.
 Copirnonënapitanta', canpita
 marë' sacatapona'.
 Sinioro no'huitëinquëma ana'in-
 topirinquëmahuë',
 naporoso pa'pi nosoroarin-
 quëma huachi.
- ¹¹ Ninanonëma ya'coananënpitanta',
 i'soatopiquëranchin nisápona'.
 Tahuërinta', tashinta', co onco-
 taponahuë'.
 Nisha nisha naciono'saquë
 ya'huëpisopita
 ma'sharo'sa na'con na'con pa'të-
 rinso',
 quëshiinëmaso marë' napoapon.
 Copirnoros'a', catahuarinsopita
 hua'ano'sa',
 inapita ya'conacaiso marë'
 napoapon.
- ¹² Inso nacionquë tëranta ya'huë-
 pisopita
 co canpita marë' yasacatohua-
 chinahuë',
 ta'huantomiatapona'.
- ¹³ Quirosarinquë ya'huëramasopita
 Sinioro napotërinquëma':
 "Nipano no'pa quëran pa'ton
 nininsopita quëshiarinëma'.
 Pino, apito, siprisë, inapita
 nararo'sa quësapi.
 Chinotërinacoso pëi', noya noya
 tapacaiso marë' quësapi.
 Hua'anëntërahuëso pëi',
 noya noya acocaiso marë'
 napoapona'.
- ¹⁴ Aparisitërinëmaso shinpita
 huëcapairahuatënëma',
 nosorochináchin nontaponëma'.
 Ya'ipi nocaninëmasopitanta',
 isonahuatona moshaponëma'.
 Quirosarinta', 'Sinioro nina-
 nonën,' itapona'.

- Sinioroso' noyasáchin ninin
 ni'ton,
 isairio'sari inaquë chinotopi.
- ¹⁵ Ina tahuëri nanihuachin, co
 huachi pataranquëmahuë'.
 Co huachi no'huiaranquëmahuë'.
 Co huachi canpitaora quëparita-
 ramahuë'.
 Carima noya noya acoaran-
 quëma'.
 Co huachi onporonta nishatara-
 mahuë'.
 Napoatoma capa cancantomia-
 tarama huachi.
- ¹⁶ Noya noya cosharonëna',
 naciono'sa quëshiponëma'.
 Copirnonënant'a', pa'ton ninin-
 sopita ma'shanëna quëshipo-
 nëma'.
 Ca Sinioroco ni'ton, nicha'éran-
 quëmaso' nitotapona'.
 Chiníquën nanantërahuëso
 marë' iráca Cacoponta',
 chinotërinco.
 Inapochinco ni'ton, nicha'éran-
 quëmaso' nitotapi.
- ¹⁷ Sha'pi hua'na ya'huërenamën,
 oro quëtaranquëma'.
 Hua'namia ya'huërenamën,
 prata quëtaranquëma'.
 Nontë ya'huërenamën, sha'pi
 hua'na quëtaranquëma'.
 Na'pi ya'huërenamënta', hua'-
 namia quëtaranquëma'.
 Hua'anëntërinquëmasonta
 noya hua'anëntërinquëma
 ni'ton, sano cancantarama'.
 A'napitanta no'tëquënáchin
 yonquirapitoma', noya
 ni'sarama'.
- ¹⁸ Nisha nisha ma'sha nionpoto-
 piso',
 co huachi ya'huëramaquë
 natantaramahuë'.

No'huitatona ata'huantopiso',
 tapitopiso', inapitanta co huachi
 natantaramahuë'.
 Ninanonëma pairanënpitaquë:
 'Yosë nicha'ërinpoa', ta'caso'
 ninshitarama'.
 Ya'coananënpitaquënta',
 'Sinioro chinotahua', ta'caso'
 ninshitarama'.
 19 Co huachi pi'i a'pintiimaso',
 nohuantapomahuë'.
 Co yoqui tëranta', a'pintiimaso
 nohuantapomahuë'.
 Ca Sinioroco chachin a'pinto-
 miatáponquëma'.
 Yosënëmaco ni'ton, noya noya
 acoaranquëma'.
 20 Pi'iso', co huachi ya'conapon-
 huë'.
 Yoquinta co huachi ayamapon-
 huë'.
 Caso Sinioroco a'pintomiataran-
 quëma'.
 Inapotatënquëma', sëtëramaso'
 inquitaranquëma'.
 21 Ya'ipi inaquë ya'huëramasopita,
 noya nicatënëma', natëponëma'.
 No'panëma hua'anëntomiata-
 rama'.
 Shanëhuë, papoyantërinso
 pochin nisarama'.
 Chini chiníquën nanantëra-
 huëso' a'noca'huaso marë'
 carima noya noya acoaranquëma'.
 22 Iporaso' carayanquëma nípoma-
 rahuë', na'amiatarama'.
 Carayanquëma nípomarahuë',
 panca nacion taranapoma'.
 Caso Sinioroco.
 Ca nohuanton co hua'quiya
 quëranhuë' naporahuëso'
 nanipon.
 Tahuëri acorahuëso' nanihua-
 chin nanipon," itërinquëma'.

**Sinioro piyapinëni isairio'sa
 nicha'ësarinsò'**

61 ¹ Sinioro piyapinën naporin:
 "Sinioro ispiritonën ya'coan-
 cantërinco ni'ton, noya cata-
 huarinco.
 Ina chachin acorinco popri-
 yaro'sa
 noya nanan sha'huita'huaso
 marë'.
 Aparisitopisopita catahuaca'-
 huaso marë' acorinco.
 Ya'huëpi quëran quëparahua-
 tona hua'anëntapirinahuë',
 ya'huëpiquë chachin paanta-
 caiso sha'huitarahuë.
 Tashinan pëiquë pochin
 ya'huëapisopitanta',
 ina quëran pipicaiso' sha'huita-
 rahuë'.
 2 Ipora tahuëri'sa Yosë
 nosoroatënquëma nicha'ësarín-
 quëmaso',
 sha'huitaranquëma'.
 Inimiconëmapitanta', Yosëri
 i'huëretacaso' sha'huitaran-
 quëma'.
 Ya'ipi sëtopisopita
 achinicancana'huaso marë'
 a'parinco.
 3 Quirosarinquë ya'huëpisopita
 canapi ni'ton sëtápirinahuë',
 inahua ya'huëre' canatohuachina',
 yancotë yancopiso pochin acoa-
 rahuë'.
 Na'nërápirinahuë', noya acan-
 cantaantarahuë'.
 Co napion ancantápirinahuë',
 catahuarahuë ni'ton, Sinioro
 chinotatona cantapona'.
 Nisha nisha piyapi'sari: 'Ma
 noyacha Sinioroso' nanita-
 paton,

piyapinēnpita shacatē pochin
nitērin.
Noyanpinanyanchin nopri nara-
ro'sa pochin acorin,'
ta'caiso marē' ina pochin cata-
huapo.
4 Ninanoro'sa iráca ohuatopiso'
anoyataantapona'.
Pëiro'santa iráca ata'huantopiri-
nahuē', acoantapona'.
Ninanoro'sa tapipisopitanta',
anoyataantapona'.
5 Pë'tahua huēntonēmapita,
iminēmapita,
oparonēmapita, inapita nisha-
ro'sari a'paiapon.
6 Inapitaso' nohuítatēnquēma':
'Sinioro marē' sacatopisopita
corto hua'ano'sa',' itaponēma'.
Nisha nisha naciono'sa quēran
noya noya cosharo quēpiso'
capoma'.
Inapita noya noya nitapapisopi-
taquē,
canpitanta nitapapoma'.
7 Canpitaso' inimiconēmapita
na'con na'con no'huitēnēma',
taparo nitērinēma'.
Paninano'sa na'con na'con
ma'sha quētopiso pochin
nitērēnēma'.
Napoaton ya'huēramaso
no'paquē chachin
na'con na'con capa cancanto-
miatapoma'.
Paninano'sa na'con na'con
pa'ton nininsopita
quētopiso pochin nitaponēma',"
tēnin.
8 Ina quēran Sinioro taantarin:
"No'tēquēnáchin nipisopita
nosororahuē'.
Ihuatopiso', a'naratipita nica-
tona tēpatopiso',

inapitaso co quē'yarahuē'.
Ina pochinco ni'to piyapinē-
huēpitaso', no'tēquēnáchin
acanapo.
Inapitarē'co anoyatohuato, anoya-
tērahuēso ya'huēmiatapon.
9 Inahua quēran pipipisopitaso',
nisha nisha nacionquē
nahuinapona'.
Ya'ipi ni'pisopitari: "Tēhuēncha-
chin isopitaso'
Siniorori catahuarin,' tapona',"
tēnin.
10 ¡Sinioro yonquiato, capa
cancantērahuē!
Inaso' Yosēnhuē ni'ton, acapa-
cancaninco.
Nicha'ērincó ni'ton, naporahuē'.
No'tēquēn yonquina'pi pochin
acorinco.
Sa'ana'pi yancotē ayancotopiso
pochin ninahuē.
Nanonta so'yacaso marē'
nisha nishaquē nitaparinso
pochin ninahuē.
11 Sharo'sa no'paquē pichopitērin.
Yanco namēnēn i'torohuatēra,
papoyantērin.
Inapochachin Sinioronta no'tē-
quēnáchin nininso' a'noarin.
Ina marē' ya'ipi naciono'saquē:
"¡Ma noyacha Sinioroso paya!"
ta'tona', cantapona'.

**Yosēri inimiconēnpita
ana'intacaso ya'huērinso'**

63 1 A'nara huē'sarinso nicato:
—Itomoro'sa copirnonēna
ya'huērinso ninano',
Posora itopi.

Inatohuaran a'nara quēmapi
huē'sarin.
Quēhuanēn quēran a'shitahuatē
a'morēso pochin huē'sarin.

Chiníquën nanantona'pi a'morinso pochin a'morin.
 Co macari tēranta chinitochiná-chinhuë', ya'norin.
 ¿Incha inaso nicaya? tēnahuë.
 Napoasoco chachin:
 —Ca huë'sarahuë. Canatēra-huëso', sha'huitaranquëma'.
 Chiníquën nanantato nicha'ëca'-huaso' nanitaparahuësonta', sha'huitaranquëma', itērinco.
²—Opa to'poiuhatēra, a'morëso quëhuanën quëran panshoatērinpo'.
 ¿Onpoatonta a'moranso ina pochin ya'norin? itērahuë.
³—Caoraíchin inimiconëhuëpita ana'intato
 opa to'poirëso pochin ninahuë.
 Co insonta catahuarincohuë'.
 Pa'pi no'huitato inimiconëhuëpita
 to'pi to'pitērëso pochin nitērahuë.
 No'huitonëhuëquë nipincataté pochin nitato minsērahuë.
 Inapotērahuë ni'ton, huënaïnēna quëran panshoatērinco',
 ya'ipi a'morahuëso sē'cotērin.
⁴Inimiconëhuëpita i'huërētato, piyapinëhuëpita nicha'ëca'-huaso' nani iráca chachin yonquirahuë.
 Ina tahuëri nanirin ni'ton, inapotērahuë.
⁵Ni'pirahuë', co insonta catahuaincoso ya'huërinhuë'.
 Co ya'huërinhuë nicato, pa'yanahuë.
 Pa'yanpirahuë', caora ahuëtato canatērahuë.
 Pa'pi no'huitērahuë ni'ton, napotērahuë.

⁶Pa'pi no'huitērahuë ni'ton, naciono'sa nipincataté pochin nitērahuë.
 No'huitomiatato, ata'huantērahuë.
 Huënaïnēna no'paquë pa'nin.
 O'nanpachina pa'rinso pochin ninin, itaantarinco inanta'.

Israiro'sa Yosëri nosoroarinso'

⁷Onpopinsona Siniro nosorotērinso yonquiato, sha'huia-rahue'.
 Ma'pitaquësona catahuarinpoaso yonquiato, cantarahue'.
 Israiro huënton nosoromiatērinso marë' napoarahue'.
 Pa'pi nosoroaton catahuarinso marë' inapoarahue'.
⁸⁻⁹Inapita yonquiaton Siniro tēnin:
 “Inapitaso' piyapinëhuëpita. Co onporonta nonpintarinacohue',” tēnin.
 Napoaton ma'sha onpotohuachinara,
 inaora chachin ma'sha onpotapiso pochin ninatanin.
 Ina pochin cancantaton nicha'ë-sarin.
 Co a'na a'paton nicha'ë-sarinhuë'.
 Inaora chachin pa'sahuaton nicha'ë-sarin.
 Nosoromiataton inapotarin.
 Opatëahuatë iporëso pochin nitarin.
 Iráca quëran huarë' napotērinso', inachachin nisárin.
¹⁰Israiro'saso napoaponahuë', co Siniro yanatëpihuë'.
 Inaso' noyasáchin nipirinhuë', no'huipi.

Napotopiso marë' inimiconën-
pita pochin nicaton, ahuërin.

¹¹ Napotohuachina inapitaso',
iráca Yosëri shimashonënpita
catahuarinso' yonquipi:
“Yosëri iráca Moisësë huayonaton,
Niroi' quëran nicha'ërin.
Inapotahuaton nohuantërinso'
nicacaso marë'
ispiritonën aya'coancantërin.
Inapotohuachina, inaso
hua'anënpoa pochin nicaton
Iquipito quëran ocoirinpoa'.
Iporaso napoaponahuë',
¿Intohuata pacaton co huachi
yacatahuarinpoahuë'?

¹²⁻¹⁴ Yosëso chini chiníquën nanan-
taton
Moisësë catahuarin.
Marëquë nipachina patomaira-
huaton ira pochin acorin.
Napohuachina, co to'coitatonarai-
huë' noya pëntonpi.
Cahuarioro'sa inotëro ta'atohua-
china
co to'coitopisohuë' pochin nipi.
Pë'tahuaro'santa panën quëran
noyaro'tëquë chinotacaso marë'
pa'mapiso pochin nipi.
Inapoaton chini chiníquën
nanantërinso', nahuimiatë-
tërin huachi.
Iporaso napoaponahuë',
¿Intohuata pacaton co huachi
yacatahuarinpoahuë'?" topi
Sinioro ispiritonën ira a'notatë
pochin nitatonpoa',
piyapinënpitanpoa quëninpoa'.
Inapoaton noya noya nininso'
nahuimiatërin.

Israiro'sa Yosë nontopiso'

¹⁵ Sinioro quëmaso', inápaquë
ya'huëran.

Noya noya nininquë, huënaratë-
rinquë, inaquë ya'huëran.
Quëmaso' pa'pi nosororancoi.
Naporahuaton chiníquën nanan-
tëran.

Inaporan nichinapon chachin
¿co po'sápa'huaiso' nohuan-
chitonhuë pora?
¡Nosoroatoncoi catahuaantacoi!
¹⁶ ¡Quëmaso', tatahuëi pochin
ninan!
Apraanso co a'na nohuitomarin-
coihuë'.
Cacoponta co a'na yonquimarin-
coihuë'.
Quëmaso Sinioro tatahuëi
pochin ninan.
Íráca quëran huarë' nicha'ë-
rancoi.

¹⁷ ¡Ama pëshonatë pochin nica'-
huaiso marëhuë', catahuaco!
Naporahuato të'huatatë pochin
nichinquën.
Quiyaso' piyapinënpitacoi,
huëntonënpitacoi.
Nosororancoi nipachinso', jama
topinan ni'sácoisohuë'!

¹⁸ Noya nicatoncoi no'pa' quëtopi-
rancoihuë'.
¿Co hua'quiyátërahuë' hua'anën-
tërai!
Inimiconëhuëipitari huë'sahua-
tona',
quëma pëinën ata'huantopi.
¹⁹ Inapotërinacoi ni'ton,
co onporonta hua'anëntërancoi-
sohuë pochin nisarai.
Co piyapinënpita ninaisohuë
pochin nisarai.

64 ¹Ma'cha Sinioro pi'iro'të
osharëso pochin nitaton
o'maranhuë paya.
Inaporan naporini, motopiro'sa
anaconchitonhuë'.

- ² Sarsa naraa'huaro'sa pëni ahui-
quitërinso pochin,
i'shahuë nipon ainpiitërinso
pochin nicon,
inimiconënpita ana'intëran
naporini, nohuichitënënhuë'.
Nisha nisha naciono'saquë
ya'huëpisopitanta',
quëma notënanquë ropachito-
nahuë'.
- ³ Co manta yonquiasocoihuë',
huëhuëpiro nininso' nipatana,
pa'yanai.
Inápa quëran o'mahuatana,
motopiro'santa quëma notë-
nanquë nacontopi.
- ⁴ Quëmaso', ninarinënquënsopita
catahuacaso marë'
nani ma'sha ninan.
Ina pochin a'nanta nininso',
co onporonta natanchinpihuë'.
Co ni'chinpihuë'.
- ⁵ Noya cancantatona noya nipisopita,
nohuanteransoráchin nipisopita,
inapita quëmariso' noya ni'nán.
Iporaso nimirinhuë', oshahuanai
ni'ton, no'huirancoi.
Nani hua'qui co quëma costa-
ransohuë' ninai.
- ⁶ Ya'ipicoi quiyaso',
amirotóchináchin quëmapí
pochin ninai.
Ya'ipi noya ninaisopitanta',
amiro në'mëtë pochin niconin.
Naramë ahuiton shitatërinso
pochin ninai.
Pa'pi co noyahuë' ninaiso' na'in-
tërincoi ni'ton,
ihuan ma'sha quiquirinso
pochin nitërincoi.
- ⁷ Co incoi tëranta chinotërain-
quënhuë'.
Quëmasáchin cancanta'huaiso',
co nohuanteráihuë'.

- Napoaton na'pitatë pochin nitë-
rancoi.
Co noyahuë' ninai ni'ton, a'po-
rancoi.
- ⁸ Napopiraihuë', quëmaso Sinioro
tatahuëi pochin ninan.
Quiyaso tëshiro'pa pochin ninai.
Quëmaso tëshitona'pi pochin
ninan.
¡Quëmasáchin ya'ipicoi ninancoi!
⁹ Sinioro ama huachi aquëtë
no'huitëquësohuë'.
Pa'pi co noyahuë' ninaiso', ama
yonquiráquësohuë'.
¡Piyapinënpitacoí ni'ton, ama
naniantocoisohuë'!
- ¹⁰ Ninanonënpitaso' noya noya
nimirinhuë', iporaso' tana-
huanápí.
Inimicoro'sari Quirosarin
ninano ata'huantatona tapipi.
- ¹¹ Chinotëranquënsó pëiinta', noya
noya ni'ton,
inaquë shimashonëhuëipita
chinotërinën.
Inapimirinhuë', pën quëran ata'-
huan-topí.
Na'con na'con pa'yatëraisopita,
tapitërinancoi.
- ¹² Inaporai ni'ton, ¡onpopionta
catahuaantacoí!
Co'so' inapoaton catahuaanta-
huatancoihuë',
atapamiatarancoi huachi.
Napoaton, ¡onpopionta cata-
huaantaponcoí! tënai.
- Siniorori a'paniton napotërinso'**
- 65** ¹ Sinioro naporin:
"Co manta cancantërinaco-
sopitahuë', quënaninaco.
Co yonípirinacohuë', quënani-
naco.
Co nontopirinacohuë'!

‘Nontoco catahuainquëma!’ itërahuë.
² Co natantochináchinhuë'
 cancantopisopita
 catahuaca'huaso marë', nani tahuëri
 imirahuë ihuëtatë pochin nitërahuë.
 Inahuara nohuantopiso' nica-
 tona pëshonpirinahuë',
 inapotërahuë.
³ Inapitaso', ni'tonëhuëquë chachin
 co noyahuë' nicatona', ano' hui-
 tërínaco.
 Mamanshiro'sa marë' ma'sha
 tëpatona',
 yancororo'saquë a'nopi.
 Natëricho quëran artaroro'sa
 nipiquë,
 yonarin pochin nininso', a'pëpi.
⁴ Inapitaso' po'ororo'saquë huën-
 sëconpi.
 Co pa'shantopiquëhuë' tahuë-
 rianpitápi.
 Inapitaso', coshi nosha ca'conpi.
 Nisha nisha ma'sha amirotochináchin
 ni'nahuëso', po'motona ca'pi.
⁵ Napoaponaraihuë nonpachinara:
 ‘Ama ya'caricosohuë'. Inaquë-
 ranchin huaniquë'.
 Quëmá quëran noya noyaco
 ni'ton, co cariancoso ya'huë-
 rinhuë', toconpi.
 Napoatona', pën nani tahuëri
 orotárinso pochin nipi.
 Conai imëhuatëra, apininposo
 pochin nipi,” tënin.

Noya noya Quirosarin nininso'

¹⁷ Ina quëran Sinioro taantarín:
 “Ni'quë'. A'na tahuëri nasha pi'i-
 ro'të acoarahuë.
 Isoro'panta', nasha acoarahuë.
 Ipora ya'huërinso'pitaso', co huachi
 insonta yonquiaponhuë'.
¹⁸ Inapoarahüëso yonquiatoma',
 capa cancantomiatoco'.

Noya noya ya'huëcaiso marë'
 a'na Quirosarin acoarahuë.
 Ina ya'huëhuachin, capa cancanta-
 tatona inaquë ya'huëapona'.
¹⁹ Ina ninano yonquiato capa
 cancantarahuë.
 Piyapinëhuëpitanta yonquiato,
 capa cancantarahuë.
 Inaquëso', co huachi onporonta
 na'nëponahuë'.
 Co huachi napion ancantatona',
 nontaponacohuë'.
²⁰ Inaquëso hua'huaro'santa',
 co huachi ipora hua'huatapona
 chiminaponahuë'.
 Mashoyaro'sa', paiyaro'sa',
 inapitanta tahuërinëna naniquë-
 huarë', chiminapona'.
 Pasa pi'ipitaso' chiminpachina,
 ‘hui'napi nipirinhuë' chiminin,'
 taponá'.
 Co pasa pi'ipichátërasohuë'
 chiminpachinaso',
 ‘ama huachi noya ya'huë'insohuë',
 itopi ni'ton, chiminin,' taponá'.
²¹ Inaquë pëirahuatona ya'huëa-
 pona'. Oparotatona', nitë-
 rinso' capona'.
²² Iporaso pëipirinahuë', a'napi-
 tasa ya'huëconpi.
 Sha'topirinahuë', a'napitasa
 nitërinso ca'pi.
 Naporoso', co huachi ina pochin
 nisapihuë'.
 Piyapinëhuëpitaso', hua'qui
 tahuëri nicapona'.
 Nararo'sa pochin hua'qui nanpi-
 pona'.
 Huayonahuësopitaso',
 sacatonëna quëran ma'sha
 quënanpachina',
 co incari osërëtaponhuë'.
²³ Co topinan quëran sacatapihuë'.
 Hui'nahuanpachinaranta',

co topinan quëran hui'nahuana-
ponahuë'.

Tahuërinën naniquë huarë'
chiminapona'.

Siniorori noya yonquirapirinso
shiina ni'ton, napoapona'.

Inahuanta hui'nahuaantahuachina',
ina chachin niantapona'.

²⁴ Co'huara përashátëraponaco-
huë', a'paniarahuë'.

Nontërinacosonta co tiquiátëra-
soihuë',

natanahuato a'paniarahuë'.

²⁵ Asaniro'sa carniroa'huaro'sarë',
napopináchin coshatapona'.

Pa'pininta', toro pochin pasto
capon.

Ya'huaonta', amocan capaton
nanpipon.

Ya'ipi hua'anëntërahuëquë
noyasáchin nicapona'.

Co insonta ma'sha onpotaton
tapitaponhuë'." ténin.

Sinioro chachin naporin.

66 ¹Naquëranchin Sinioro
taantarín:
"Pi'iro'tëso', hua'anëntërahuëso
shiranëhuë pochin ninin.

Isoro'panta', nantëhuë aya'na-
nahuëquë pochin ninin.

Ina pochin ni'ton, ¡co insëquë
tërantá',

pëi nitamacoso marë' nanirin-
huë'!

¡Co insëquë tëranta chinota'-
huaso marë'

nitamacoso' nanitëramahuë'!

² Ca chachin ya'ipi ma'sha
ninahuë'.

¡Cohuatora, caniaritopi ya'huë-
caiso'!" ténin.

Ina quëran taantarín:

"Napoaporahuë', caso Sinioroco
sha'huitaranquëma'.

Insosona catahuaca'huaso
nohuantohuachin,

nanamëhuë tël'huataton
natëpon.

Oshahuaninso marë' co napion
cancantapon.

Naporahuaton: 'Caora co nani-
tërahuë noya nica'huaso',
tëcapon.

Naporinsopitaráchin, noya
nicato catahuaarahuë',"
ténin.